

Pii
391

Pii 391

ANUL I 15 DECEMBRIE 1898—1 IANUARIE 1899 No. 7—8

OVIDIU

PRIMA REVISTA LITERARA DOBROGEANA

APARE BI-LUNAR

NUMER FESTIVAL CU ILUSTRATII IN TEXT

Redacția și administrația Cercul Literar „Ovidiu”

Director: PETRU VULCAN

Colaboratori: Grigorie Tocilescu, I. L. Caragiale, Radulescu-Niger, Eleonora I. P. Nostr, Xuzi Tulliu, Mihalescu-Nigrin, Li. M. D. Ionescu, Alex. Simionescu (doctor in drept), D. Nanu, D. Covatti, G. Crăciunescu, G. Petraru, Ion Berberiam, E-sora Enf. Moțoiu, Georgiu Stoica, Alex. Vernescu.

CONSTANȚA

Tipografia „Aurora” Ilie M. Grigoriu & Co.

1898

SUMARIUL No. 7

Visul mării (poezie) *Petru Vulcan*.—Cum serbeză Crăciunul locuitorii Betleemului (din conferința) *P. Vulcan*.—Te întreb (versuri) *N. Mihăescu-Nigrim*.—Colindele după *M. Strajan*.—Viclemul, steaua după *G. Dem-Teodorescu*.—Obiceiuri de Crăciun la toate popoarele creștine și în diferite timpuri (din conferința) *P. Vulcan*.—In nopțile acele (versuri) *N. Mihăescu-Nigrim*.—Curg isvórele (versuri) *Alex. St. Vernescu*.—O scrisóre a lui Publius Lentulus (din conferința) *P. Vulcan*.—Obiceiuri de anul noú (din conferința) *P. Vulcan*.—Literaturá umoristicá de sárbátori: Lupta între doué tabere literare, *Iulius Caesar*.—Genesa și fazele Cereului (fine) *P. Vulcan*.

No. 8

1899 (versuri) *N. Mihăescu-Nigrim*.—Fóce verde de la strungá (versuri) *Rádulescu-Niger*.—Din geografia Dobrogei: Dmárea (hucári) *Lt. M. D. Ionescu*.—Tocana lui cáp. Costache *Rádulescu-Niger*.—Bobocul mormintului (schiță din viața de student) *Georgiu Stoica*.—Dor, of, dorule! (versuri) *Rádulescu-Niger*.—Scrisóri însemnate *V. A. Urechia, Rádulescu-Niger*.—Concursul nostru. *Cercul Ovidiu*.—Cronica revistei «Ovidiu» *Redacția*.

ILUSTRÁȚII

Visul mării *M. Constantinescu*.—Petru Vulcan *Heitler* (Craiova).—Ovidiu *Magrin*.—O nazari-téncá la mormintul lui Isus *M. Constant*.

CRONICA REVISTEI „OVIDIU“

Concursul Instituției noastre culturale Cercul literar „OVIDIU“.

Pentru cea mai distinsă scriere cu subiectul determinat și anume:

«Studiu etnografic asupra diferitelor populațiuni locuitoare în Dobrogea, cu privire la origine, emigrațiune, limbă, port, aptitudini, moravuri, credințe și religione, «Cercul Ovidiu» va decerne un premiu de una sută lei.

Termenul concursului se fixează de la data publicării, până la 1 Aprilie.

Tóte manuscrisele vor fi însoțite de un plic închis în care se va cuprinde pe o carte de vizită numele autorului, localitatea, strada și No.

Studiul va fi lucrare originală și în întindere de cel puțin 2 cóle de tipar formatul revistei «Ovidiu».

O comisiune compusă din trei bărbați competenți vor examina manuscrisele so-site spre a concura la premiu, care îl vor decerne pronunțându-se douá părți contra unu. Raporturile comisiunei se vor publica în revistă. În caz când douá lucrări se vor constata de o valóre egalá premiul se va împărți în douá. Stilizarea și expunerea clará a ideilor premiazá ori ce altá calitate.

Manuserisul premiat nu se va publica aiurea de cât după interval de cel puțin șese luni.

Explicarea gravurilor noastre

Numárul de față duplat, în amintirea Sfințelor sárbátori l'am editat pe hártie veliná de lux, și în semn de recunoștiință către numeroșii abonați l'am înzestrat cu ilustrațiunii în text.

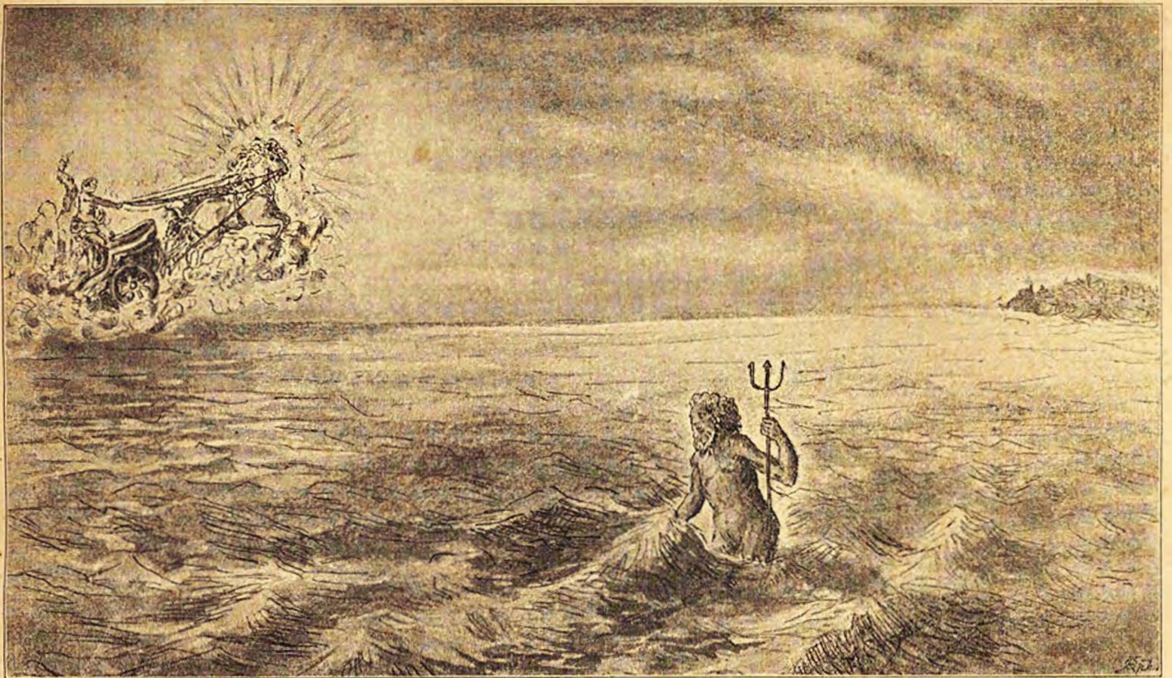
Visul mării

Talentatul nostru pictor desenator, d-l M. Constantinescu, autor al mai multor Tablouri, admirabil reușite, în care fantasia și originalitatea excelézá, cetind într'una din zile în manuscrisul volumului «Pontice», despre care am menționat în numéru trecut, poezia cu titlul de mai sus, pe care o publicám în fruntea revistei noastre, îl impresioná atât de mult în cât acel «iresistibil în artá» l'a determinat să concretizeze cu multá artá acest subiect. Marea dórme, zeul undei o légână, deșteptân'ó, când aurora borélá vine să o trezescá în brațele astrului iubit, mirele ei: sórele. Ce sugestiv tablou! și ce armonizare perfectá între poezie și desen!

Intr'adevăr, trebuia să avem un talent de talia d-lui Constantinescu ca să isbutim să înzestram revista cu tablouri de artá originale.

Nazareteanca cu copilul ei

Nazareteanca e o femeie înáta și tátu-sá, care pátrunsá de sentința d-ului

VISUL MAREI

(Ainor matris naturae)

Nușei, soției mele.

Dup' atâta sbuciumare,
Dórme și viséză 'n somn
Dornică, adînca Mare,
Pe al valurilor domn.

Dar în vis amar suspină
După calde 'mbrățișări
Și 'l tot chiamă să mă vină,
Să o 'mbete 'n sărutări.

Câte orî în serî senine
Să rămâie nu-i a zis,
Să se culce 'n valurî line,
Cum îl rógă acum în vis:

— «Lîngă mine mi te-așeză
«Voevod strălucitor,
«Mă cu foc mă 'mbrățișeză,
«Tremurând să mă 'nfior!

«Sbuciumată peste fire
«De-al tîu dor în nópte plâng;
«Mă înalț spre tine Mire,
«Și de valurî brațe 'mî frîng.

«Din adîncurî resvrătita
«Cum mă 'nalț, așa recad
«Și de-amorul teu trudită
«Val vërtej restorn în vad:

«Multe vase și corăbi,
«Ce de lume nu înghit;
«Inainte-mî tun și săbi:
«Tot se sfarmă... biruit...

Dórme, singură 'n palatu-î
De mărgan neprețuit
Și mi-o légănă 'n crivatu-î
Zeul undeî ne-adormit.

— «Aurora boreală
S'a ivit la răsarit:
Mare, haide mi-te scólă
Al teu Mire a sosit».

Somnorósă ea 'și 'ntinde
Brațe moî și stravezii;
Pe când Astrul mi-o cuprinde
Cu a lui raze aurii...

Constanța, Noembrie 1898.

PETRU VULCAN

DIN CONFERINȚA D-lui P. VULCAN

Cum serbeză Crăciunul locuitorii Betleemului.

I

răciunul este serbătorea cea mai mare a Betleemului, căci aci e locașul sfânt, unde s'a născut Isus Hristos.

Slujba religioasă de Crăciun începe la orele 10 din noapte, celebrată în biserica franciscană, care depinde de Catedrală.

Podóbele prețioase, cari infrumúteséză, în aceste împrejurări, pe preoți și asistența lor, uimesc ochii străinului.

Acéstă primă ceremonie se termină aprópe de miezul nopței, după care, un lung și luminos cortegiu se forméză în spre peștera nașterei.

În frunte merge un preot cu crucea în mână, urmat fiind de elevii franciscani, de seminarisți și de corul catedralei.

Toți aceștia pórta în mână câte o lumânare mare de céră aprinsă, iar Patriarhul incheie acest cortegiu mareț, urmând după el alți asistenți.

Patriarhul pórta în brațe, cu o grijă nemărginită pe o ieslă un copil feeric, adică efigia lui Isus de ceară; copilul divin se odihnește în acea ieslă pe pernă de mētasă roză, brodată în întregime cu fir de aur, la piciórele lui sunt scutece de dantelă fină, iar de desuptul pernei se află un pat de paie, cari ne amintesc sublima tradițiune.

Cortegiul parcurge Catedrala și se scobórá în peșteră, iar patriarhul se oprește înaintea locului de naștere.

El predă iesla și copilul unui diacon, și începe să psalmodieze evanghelia de la naștere, de Sf. Luca.

Înaltul Prelat ia apoi copilul și-l așeză sub o stea luminósă de argint, când zice:

«Și aci a pus în lume fiul cǎ, primul născut».

Din nou ia copilul, îl invelește în dantelele cele fine, cǎntând:

«Si aci l'a invelit în scutice».

Pe urma se îndreptéză în spre locul ieslei și așezând pruncul acolo, zice:

«Si aci l'a culcat în iesla, pentru că n'a avut și n'a găsit nici un loc de ospitalitate».

Intocmai după cum am văzut credința poporului din legende.

Cântecile se prelungesc până la 2 ore din noapte și se termină printr'un Te-deum în Catedrală.

Tot Betleemul veghiază în acéstă noapte și se odihnește visator în contemplare, la lumina lumânărilor în imensa Catedrală și dependințele sale.

Pretutindenī nu s'aud de cât cântece de bucurie, munții resună de cavalele pastorilor, de imnuri sfinte și fumul smirnei și tāmăei întunecă aerul.

La intervale se obijnuește a se gusta puțin și însăși preoții pun la dispoziția celor veniți din afară ouă fierte, hurmale și alte dulceturi.

II

Împăratul Adrian în cursul veacului al II-lea de la Isus a împrejmuit locul nașterei cu un lemn sfânt dedicat lui Adonis și pe ieslă poruncise să se adore zeița Venus.

Maī pe urma Sf. Împărătesa Elena a ridicat în secolul IV-lea o Catedrală.

Fanatismul și ignoranța diferitelor popóre a distrus acest sfânt locaș, care e cel mai vechiu al creștinătăței și ast-fel jumătatea acestei Catedrale, care a fost sbuciumată în timp de 15 secole, se află și astă-zī în ființă și o póte vedea fiecare nou venit.

În al XVI-lea secol reportéză o cronica, că un Sultan Egiptian vroind să răpescă din frumoșa Catedrală câte-va colonade roșii pentru a-și împodobi pa-

latul seu din Cair, la prima tăiătură a instrumentului, un șarpe monstruos se ridică de asupra zidului și imprăștiă pe devastatori.

Sultanul atunci speriat de dihanie, renunță la proiectul seu.

O altă legendă, care se referă la Isus, spune:

«Nu departe de locul nașterii se află o altă peșteră, un fel de sanctuar, pentru care femeile Betleemului au o venerațiune cu totul particulară. Peștera acésta se numește *Grota laptelui*. Legendă continuă:

«Maria s'a refugiat acolo, stând ascunsă cu copilul pe care îl lăptase 20 de zile.

Câte-va picături din laptele ei curat au căzut pe jos și zidurile triste ale grotei au luat imediat o infățișare albă ca laptele.

După acest miracol, acéastă pétră, unde au căzut picăturile de lapte, spune tot legendă, are o proprietate particulară, și anume: câte-va fărîmături disolvate în apă curată, dau mamei, care o bea, lapte abundent.

Printre Arabi există o legendă:

Când Maria era gonită de toți, alergând pe cărarea nesfirșită, i se facu o sete grozavă, și întâlnind un om în drum, care scotea apă dintr'un puț, îl rugă să-i dea și ei puțină apă.

Omul însă îi respunse într'un ton necuviincios:

— Dar eu nu ți-am golit puțul de apă, femeie; mai e apă în el destulă, poți să o bei tótă, ca să-ți astîmperi setea, dacă poțtești.

Maria în durerea ei avu credința în D-zeu și se apropie de puț să bea.

De odată apa crescú până la marginea celui mai de sus ghizd, și ast-fel putu să bea fără nici o trudă. Și după ce Maria își astîmpără setea, apa iarași scăzu la nivelul obișnuit.

Te întrebă...

Cu singur te întrebă de poți
Cum-va iubirea 'ți s-o împaci;
Să vezi că 'n suflet nu mai zac
Amare taine ce te fac
Nebun să te socoți.

Senin!... In sufletul senin
Nici visuri triste nu răsar
Și nici iluzii în zadar;
Căci toate, toate ți se par
O viață dusă 'n plin!...

Dar când în inimă stă 'nchis
Un dor adânc far' de noroc:
Un suflet ai și-ți arde 'n foc
O minte ai, — nu 'și află loc
De cât într'un abis...

Și-atunci te mai întrebă de poți
Cum-va iubirea 'ți s-o împaci?...
Dar nu zărești că 'n suflet zac
Amare taine ce te fac
Nebun să te socoți!...

N. Mihăescu-Nigrim

COLINDELE

(După M. Strajan, fostul meu profesor de literatură)

La toți creștinii ortodoxi se obișnuște în seara Crăciunului să plece copii, pe unele locuri chiar ómenii în vërste, după colinde.

Ce sunt colindele?

Colindele sunt cântece religioase. Unele sunt religioase prin cuprinsul lor, altele prin refrenul lor vechiu

și prin împrejurarea, că se cântă la serbătorile crăciunului, anului nou și bobotezei.

După cuprinsul lor colindele se pot împărți în mai multe categorii: în colinde religioase propriu zise și în colinde istorice, familiare, agricole, vânătoarești, după felul ocupațiunei persoanelor în onoarea cărora se cîntă.

Colindele se raportază mai toate la nașterea lui Isus și celebră felurite scene, fapte și persoane din acea epocă, cum sunt: Isus, persecuțiunea lui de către Evrei, fuga lui Iosif și Mariei cu fiul lor, magii, sîntul Ión, apostolii etc.

Iată buniórá o asemenea colindă:

Noi umblăm să colindăm
Pe-astă noapte 'ntunecată
Și zapadă necălcată
 Noi umblăm,
 Să colindăm
Și zapada s'o călcăm:
Că azi s'a născut Hristos
Domnul cel prea luminos
 Și umblând
 Și tot umblând,
Ne 'ntălnim cu D-zeu
Cu vestmîntu mohorit,
Lung din cer pîn'n pămînt;
Și pe 'ntinsul hainelor
Și 'mprejurul pólurilor,
Luceau stele mărunțele
Mai în jos mai măricele,
Și pe ceî doî umereî
Luceau doî lucefereî;
Lucea luna cu lumina
Și sórele cu căldura.
Crucea 'n stînga că-î lucea,
Iar în drépta mai ducea,
Ducea verde busuioc
Floriceică de noroc;
Busuiocul fetelor,
Maghiran nevestelor,
'Tămăiță babelor,
Bulg de aur junilor
Și crucea batrînilor.
Și noi tare ne-am mirat
Și prin lume c'am plecat
'Taina s'o istorisim
Minunea s'o povestim
Ș'acum bine am nemerit
La casă de om cinstit
Tot cu feți și fete mari

De 'nsurat

De măritat.

Că e ziua lui Crăciun,
Moș Crăciun celui bătrîn.
Rămăi om bun, sănētos,
Ca un trandafir frumos,
C'ai fost gazda lui Hristos!
Rămăi casă sănētósă,
Ca un paharel frumósă...

Cum se vede din colinda cetită, originea lor e foarte veche. Ca și bazmele și descântecile, ele se trag din timpurile preistorice ale religiunei noastre; originea lor trebuie căutată în imnurile vedice, imne religioase, pe cari Arii, străbunii popórelor indo-europene, le adresau focului, sórelui, zorilor, cerului și altor fenomene luminoase a le naturei, pe cari le adorau ca divinități sub numele de Agni (sórele), Indra (cerul luminos), Varuna (cerul instelat), Usha (aurora).

Aceste cântece, împreuna cu datinele rituale rămase din cultul primitiv al naturei s'au păstrat la urmașii Arilor; însă au primit spiritul religiunilor dezvoltate din religiunea naturală.

La întroducerea creștinismului, imnurile cîntate după acest vechiu obicei, aplicat noiei religiuni, primiră spiritul și multe souveniruri de fapte, împrejurări și persoane din istoria și legendele creștinismului. Inșă fondul a rămas tot cel vechiu.

Cele l'alte colinde: istorice, familiare sau de felicitare, vânătoarești, sunt imitațiuni ale colindelor religioase, modificate după împrejurările în a căror laudă se cântă. Buniórá în colinda «*Ler, ler-oî Doamne*» pare a se invoca un zeu mitologic, care simboliséză sórele și a căruí souvenir creștinismul a șters-o din memoria poporului.

(Din conferința P. V.)

VICLEIMUL ȘI STEAUA

(După G. Dem. Teodorescu)

În toți timpii și la toate popoarele, reprezentățiunile dramatice au avut mai întâi un caracter sacerdotal, sacru, preoțesc; apoi au trecut la aristocrație sau oligarhie, fiind practicate de oameni culti; în cele din urmă prin lung us și prin abus, au ajuns populare, până a fi păstrate numai de treptele cele mai de jos a-le Societăței.

Prin aceste faze au trecut *Vicleimul* și *Stea* la noi ca și la alte popoare creștine.

Vicleimul, numire dată după orașul Betleem, e o reprezentare compusă din 2 părți: una tristă, în care vedem atât pe cei trei magi aduși înaintea lui Irod, ispitiți despre cometa ce urmăreau, ademeniți să afle totul și să se întorcă spre a-l informa, cât și găsierea, apoi uciderea unuia dintre prunci, care simbolizează pe Isus.

Alta comică satirică, de mare interes social și etnologic, în care ni se dau tipurile cele mai importante dintr'o epocă sau din viața actuală, sub forma unor păpuși, cari în dialog biciuesc defectele persoanelor, apucăturile claselor, relele moravuri.

E foarte prețioasă această rămășiță din teatrul ambulant al evului mediu, în care sunt concentrate două acțiuni succesive, una sacră, alta profană, importante pentru istoricul religiunii, pentru studiul societăței, pentru limbă și literatură.

Stea a fost numai pentru propagarea și întărirea credinței creștine, care amintește exclusiv nașterea lui Hristos și reprezintă călătoria magilor sub conducerea unei comete, care anunță marele eveniment.

De acea la început *Stea* a fost întocmită de clerici, colorată și împodobită, cât mai strălucit, însoțită de trei preoți îmbrăcați ca ponteficii astrologi ai Persiei antice, scosă în mijlocul bisericeii ca și crucea cu Isus restignit, la Pasci, apoi ocolită cu cântări în jurul credincioșilor, căci frigul ernei nu permitea o procesiune în jurul templului.

Cu timpul clericii au purtat-o pe stradă până la locuința familiilor pioase și bogate, iar în cele din urmă, trei patru tineri, la noi azi și copii de la vârsta de 12 ani, strigă și întreabă binevoitorii:

Cine primește steaua frumoasă
Și luminosă
Cu colțuri multe
Și mărunte

De la nașterea lui Hristos daruite.

Aci se găsesc acumulate toate ideile de capetenie despre origina creștinismului, celebrate prin imnuri versificate, prin ode sacre, așa cum au existat la toate națiunile catolice din occident: vechi monumente literare a-le limbilor, vestigie a-le căldurii religioase de odinioară.

La *Stea* nu există acțiune dramatică, ci simpla simbolizare, la care s'a asociat pictura, mai înainte și costumarea, cu deosebire însă poezia și muzica.

Cântările de *Stea* se găsesc în manuscrise din secolul XVI, copiate în secolul XVII. Singur Anton Pann s'a hotărât a-le culege, complectă și tipari mai întâi între anii 1821 și 1822, apoi 1830 sub titlul de «*Versuri Muzicești*» însoțindu-le de note muzicale după psaltichie pentru ariile corespunzătoare.

Ele prezintă interes literar și teologic când sunt comparate cu «cantica» din biserica catolică, cu imnurile religioase a-le diverselor rituri, cu ceia ce la Francezii se numește «Chansons de Noël» și «Callenes».

Fiind-că o repede evoluțiune a adus în alte țări căderea în desietudine a acestor datine, fiind-că numai la noi ele

'și-au păstrat încă existența modestă și deplin populară, prin urmare cu atât mai interesantă pentru studiile folclorice, avem datoria patriotică de a le sprijini, de a le încuraja prin toate mijlocele, considerându-le ca cea mai prețioasă moștenire națională.

(Din conferința P. V.)

Crăciunul la diferite Popoare Creștine și în diferite timpuri

Crăciunul în evul mediu a fost sărbătorit foarte mult, fiind cântat, jucat și povestit, în cât în timpurile medievale, în Franța, când se suia regele pe tron, i-se cânta cântece de Crăciun.

Carol cel Mare hotărîse, că de la crăciun să începă anul, dar acesta neprinzând, a rămas obiceiul în Franța de a se cheltui mult în ziua de Crăciun.

Crăciunul în Germania

În Germania mai cu seamă se obișnuiește că de Crăciun să se facă prin familii un vîrf de brad avînd atârnat de crengi jucării, lumînări colorate, bombone și beteală, care obicei l'am adoptat și noi Români, în cât nici eu nu m'am lăsat mai pe jos, oferind copiilor mei un pom de Crăciun de totă frumusețea, împodobit cu fructele pe care le cunosteți și Domniile vóstre.

În noaptea Crăciunului copiii se adună în jurul pomului și cântă diferite cântece.

Atunci se pune în vatră o buturugă aprinsă, pe care copiii o stîng, turnând vin peste ea și după asta așteptă ca să li se împartă ce e atârnat pe pom.

In Franța

În Franța de jos, bradul e înlocuit cu un trunchiu uscat de maslin și stingerea buturugei se face cu vin fiert și

copii inecă focul ca să încălzescă pe toți nenorociții și să lumineze calea celor rătăciți pe mare.

În ziua de Crăciun săracii cerșesc totă ziua și copiii le aruncă banii puși într'opungă, pe care o aprind la un capăt.

A treia zi de Crăciun tot în sudul Franței se obișnuiește ca să se facă o pâine în formă de ploscă, care, se zice, că are darul de a tămădui magarii de colici și câinii de turbare.

În alte vremuri, în țările catolice, bărbații și femeile se strîngeau în biserici în jurul unui lăgăn de copil, reprezentând ieslele în care s'a născut Isus și cu toți steteau în biserică totă noaptea dîntuind și cântând și pentru ca vecherea să nu fie obositoare li se permitea să bea și să mînânce.

De atunci s'a născut obiceiul de Crăciun cu masă și cu băutură.

Singurii creștini, cari nu serbătoresc Crăciunul ca cei l-alti de cât ca o simplă serbătoare, sunt Calvinii.

In Armenia

La Erzerum, capitala Armeniei, există un obicei, care seamănă în cât-va cu cel din Rusia.

Când începe anul nou, în zor de zi fetele fac o mamaligă, apoi îmbrăcate în hainele cele mai frumoase se urcă pe terasa casei, unde pun mamaliga. Îndată ce vine un corb, fetele se arată și sperie paserea, care sbóră. Dacă se duce și nu se vede unde se scobóră, fata nu se va mărita în acel an. Dacă se lasă pe casa unui flacău, acela va fi bărbatul ei.

In Rusia

În Rusia e obiceiul ca fetele să se așeze pe o bancă cu fața acoperită cu un șervet. Flacăii stau în altă odaie și fie care este reintrodus pe rând în cea în care se află fetele. I se spune să aleagă una

și după ce a desemnat'o, se ridică șervetul. Din acel moment fata este logodnica sa. Dacă nu voește să o ia, trebuie să plătească o amendă.

In Bosnia

În ziua de moș ajun «Bojic» (micul zeu) sătenii din Bosnia și Herzegovină, merg în pădure, unde aleg trei crăci de stejar, pe cari le înseamnă cu numeroase cruciulițe, se îndreptează spre răsărit închinându-se apoi fie-care tae crăcile însemnate și le aduc acasă la ei.

A doua zi, când soarele apune, ciobanul urmat de oile sale vine la casa stăpânului seu. Acesta îl așteaptă pe prag, îi dă o plăcintă de făină și un pahar de vin. Dênsu și copiii țin asemenea o lumânare. Pe pragul ușei se pune un topor între doua jumătăți de gloanțe. Ciobanul salută spunând: «Eună seară stăpâne fie-ți *Baduyaci* și serbătorile cu fericire». Stăpânul aruncă orzul pe cioban și răspunde: «fii fericit».

Stăpâna îi dă plăcintă, el rupe o bucată cu dinții, o aruncă în orz, ia vinul, bea puțin și cu restul stropește turma.

Ciobanul moae apoi în vin pâinea care era în orz și cu ea stinge lumânările. Apoi intră în casă, stă pe un moșoroiu de paie, la locul de onoare și toți se pun la masă păstrând tăcerea. La miezul nopții stăpânul se scoală, fără a vorbi, ia cele trei crăci și le pune pe vatră, în mod paralel. le dă foc și din acel moment devin *veseliaci*, (lemne de veselie). Nimeni nu trebuie să le atingă cu picioarele, nici să le rupă. Cenușa este adunată cu respect și aruncată pe pomi. Ciobanul are și el trei crăci, pe cari le-a așezat în formă de cruce și va conduce turma, în timpul anului. Dacă una se rupe trebuie să o ascundă imediat în podul casei, căci alt-fel s'ar întâmpla o mare nenorocire.

După terminarea serviciului religios

spre ziua, totul e gata pentru cina familiei. Lumânări sunt aprinse la fie-care colț al mesei și în fața fie căruși oaspete. La mijloc se află o ciașcă de orz, vin și o ramură de ederă.

Stăpânul casei intră cel dintâiu, ia lumânarea sa, o aprinde și cu ea aprinde pe acelor l'alți. Apoi sărută de trei ori pe nevasta sa spuindu'i: «Pacea Domnului fie cu tine, Christos s'a născut să îngenunchiem înaintea lui *Bojic*», sărută în urmă pe copiii pe frunte și aceștia îi sărută mână. Toți cei l'alți se sărută spunând «Pacea: Domnului».

Stăpânul frânge atunci plăcinta de Crăciun, o moae în vin și cu ea stinge lumânările, pe care le pune în ceașca cu orz împreună cu câți-va banii.

Acelui a căruși lumânare se isprăvesce întâiu va muri în timpul anului.

La prânz stăpânul casei se servese cel dinâiu. În acea zi nimeni nu trebuie să ce certe, nici să bată copiii, căci în acel caz va fi bolnav tot anul.

Primul care vine dimineața în casă se numește *Colajnic*; dacă e o femeie, nenorocirea va cădea asupra casei, dacă este un flăcău, va fi fericire și belșug. De acea să iau măsurii de cu vreme ca un flăcău să vie.

Când intră salută ast-fel: «Bună ziua și bune sărbători», Ocolesce de trei ori camera, ia o cracă aprinsă și lovesce cu ea pe cele l'alte spuind: «Câte scântei atăți cai, vaci, mei și copiii, atâte fericiri și bine cuvântări ale Domnului». Pune apoi pe crăcile de stejar o portocală sau un măr, în care a ascuns câți-va banii. Toți se sărută din nou și se dau daruri oaspetelui; se trage și vine în urmă un bou pe care stăpânul îl primesce cu aceste cuvinte:

«Bună dimineață și bune serbători», stăpâna adaogă: «Fericire și bun suflet» se aruncă orz pe capul lui și pe coarne se pune o plăcintă rotundă. În tot tim-

pul zilei oaspeții cari sosesc sunt primii toți ast-fel:

Cântecile de crăciun bosniace sunt foarte variate.

Căntece de Crăciun din Bosnia.

Bojô, Bojô a venit:
Poartă un buchet de aur
Spre a ne auri poarta;
Are trei cuțite micî;
Unul spre a tăia plăcinta
Altul spre a tăia untul.

Al treilea spre a tăia friptura de Crăciun.

II

Crăciunu are trei surori
Una o trimete să sălească vița;
Pe cea l'altă să păstreze turma,
P'a treia să semene grăul.

Cea care a sădit vița spune Crăciunului:
Vine Bojô, scumpe frățioare, vița a rodit mult;
Ciorchinele sunt ca tunuri și boabele ca ghiulele.
Sora care a păzit turma îi spune:
Vino Bojô, scumpul meu Bojô, oile au mulți mei;
Fie-care oaie are doi mei și cea mai dragă are trei.
Sora care a sémănat grăul îi spune:
Vino Bojô, scumpul meu frate, grăul este abundant;
Spicu e cât gātu și snopul cât protopopu.

Cea mai frumoasă poetizare a naturii cele mai frumoase speranțe de un viitor apropiat, a unei primăveri gingașe, a unei veri abundente după cum am amintit de la început o legătură nesfârșită de obiceiuri la toate popoarele creștine, cari pornesc din același izvor strămoșesc: triumful luminei asupra întunericului.

(Din conferința P. V.)

Iar în nopțile acele...

*Mar în nopțile acele
Când de-asupra grópei mele
S-or înshide 'n umbră florî,—*

*Ah, aș vrea ca dintre nori
Să răsără două stele:
Ochii blânzii ai dragii mele!...*

N. Mihăescu-Nigrim

CURG ISVOARELE

*Curg isvóarele la vale,
Eu puî dorul meu pe ape
Intr'o mare să-l îngrópe,
Să mă scap de atâta jale.*

*Și al apelor șivoiu
Nu se mai oprește 'n cale,
Numai dorul meu, agale,
Iar se 'ntórce înapoi.*

Alex. St. Vernescu

O SCRISOARE A LUI PUBLIUS LENTULUS

Prin care zugrăvește portretul lui Isus

Publius Lentulus, guvernator al Iudeii pe timpul lui Isus, adresază Impăratului roman Tiberiu, următórea scrisóre, care s'a găsit în archiva Cesarilor din Roma:

Sire,

Am aflat că doreștisa știi cea ce acum îți comunic prin această epistolă.

Trăiește aci un om, care se bucură de o mare reputație de om virtuos, anume Isus Hristos. Poporul îl numește profet al adevărului, iar discipolii se susțin, că e fiul lui D-zeu, aceluî care a creat cerul și pământul și toate ce au existat și vor exista în univers. Și în adevăr o Impărate, în fie care zi se aud minuni, din partea acestuî Isus!

Prin unul și simplul cuvînt dă viață morților și sănătate bolnavilor.

Este de o statură mijlocie și de o frumusețe uimitoare. Privirea lui e atât de măreță, în cât inspiră respect în toți acei cari'l privesc și care se simt atrași ca prin farmec să-l iubescă și să-l témă.

Pêrul lui are culoarea alunei còpte, adică roșcatie, cade până la umeri, și se

împarte în mijlocul capului după obiceiul Nazaritenilor.

Fruntea lui este lată, demonstrând inocență și liniște. Nică o pată sau sbărcitură nu se vede pe fața lui, puțin rumenă. Nasul și gura lui nu procură nică un argument spre o critică logică, iar barba lui cea deasă sémăănă cu părul capului seu. Ea nu este lungă și se împarte în mijloc. Privirea lui este foarte măréță și severă.

Are ochi strălucitori. Lumina ce revarsă fața lui este ca lumina soarelui așa în cât este cu neputință a fi privită de cine-va mult.

Inspiră spaimeă acea lucire.

Când însă povățuește blînd, atrage iubirea și respectul tuturor.

Se asigură că nul'a văzut nică o dată vre-unul rězënd, dar lăcriméză.

Posedă niște brațe și mâni foarte frumoșe. Este foarte plăcut când vorbește dar foarte rar se vede. E cel mai modest când discută cu alții. Este cel mai frumos bărbat pe care 'l pôte închipui mintea omenéscă și seamăănă perfect cu mama lui, care este cea mai frumoșă din lume.

Dacă Majestatea vóstră dorește să-l vadă, precum mi-ați scris de unazi, faceți-mă cunoscut acésta, și îndată îl voi trimite. Căt despre învățătură atrage admirația întregului Ierusalim.—Cunóște perfect tóte științele. Călătorește desculț și descoperit.

Se vorbește pe aci că asemenea om nu s'a mai văzut.

Mulți din Iudei îl consideră ca D-zeu, alți însă îl denunță că lucréză contra legilor Majestăței-vostre.

Mă revolt foarte mult contra acestor Iudei pismași.

Omul acesta n'a cauzat nică o nemulțumire la nică un om nică odată.

Toți căți l'au cunoscut, asigură că au primit de la el bine faceri.

Cu tóte aceste sunt gata să îndeplinesc cu smerenie tot ce Majestatea Vóstră imi va ordona.

În Ierusalim Crugul al 7-lea lumina nouă.

Al Majestăței Voastre prea supus și smerit servitor

PUBLIUS LENTULUS

Gubernator al Iudei

PETRU VULCAN

Fondatorul Director al primei reviste literare dobrogene „Ovidiu”
Președintele Cercului Literar cu același nume din Constanța.

OBICEIURI DE ANUL NOU LA NOI IN ȚARA

Pentru că popóarele păstrează cu sfiin-
tenie orí ce datini pe el să-l vizităm și
în ajunul anului nou.

El nu se face călâul niměnuí și deci
îl lasă să se stingă în pace, mai mult
părěndu'í rău, póte de anul care se duce
de cât bine de acela care sosește. Cu
tóte acestea, datoria, e datorie, și fără a
batjocori pe bătrîn el salută pe copil.

Cete de flăcăi rumeni cu plete falfă-
inde, tărînd plugul după ei, plesnind
mereu din bice lungi, cu sfircuri de mē-
tasă, și zîngînînd din clopote, inveselesc
ferestrele colibelor de pe linia satului,
salutând pe cei din casă cu mîne anul
nou ne sosește, Leroí Dómne, și florile
d'albe. Apoi lăutarií satului uní cu *Va-
silca*, alții cu Brezaia, adaogă prin scăr-
țaitul viorilor, cobzelor și țimbalelor la
sgomotoșia anului nou.

Colo, grămădite în jurul unei vetre,
fetele topesc plumbul, care turnat în apă
le va face să creză că ghicesc din for-
mele ciudate ce va prinde o parte din
viitorul lor, altele tot spre acest sfâr-
șit, își așeză punțile prin garduri și
prin streșine, ferindu-se de ochii flăcă-
ilor, cari ar putea să le fure reutăcioșii ?
Căci așa sunt flăcăii, ei caută să năcă-
jescă fetele.

Dar iată ziua de 1 Ianuarie! Copilul
anul nou se plimbă pe strade și cu el
cete, cete de copii cu sorcove pestrițe,
sorcovind pe toți căți întălnesc, și pe
toți căți îi găsesc și cu mîna și cu gura :

Sorcova
Vesela,
Să 'nflorești
Să 'mbătrănești,
Peste-vară
Prima-vară
Ca un măr,
Ca un pěr
Ca un fir
De trandafir
Tare ca pētra

Iute ca săgēta
Tare ca ferul
Iute ca oțelul
La anul și la mulți aní.

Cuvěntul sorcovă este slavon, dar tre-
buie să amintim că obiceiul este român.

Scriitorul Macrob zice că Romanií la
anul nou urau an fericit cu o ramură
de dafin.

Iar un alt scriitor: *Du Cange*, zice că
pe la 180 după Isus, în ziua calendelor
copii cu ramuri de oliv mergeau din casă
în casă urând an fericit ast-fel :

In casa asta să fie
Bucurie și veselie,
Căți mititei
Atăția purcei
Și tot atăța mieí.

LITERATURA UMORISTICA DE SERBATORI

Articol scris în stil rezboinic,
în scopul de a combate în contra vițiului în literatură

Lupta între două tabere literare

Numele armatei amice e « <i>Florea Albastră</i> » și e pusă sub comanda gene- ralilor colaboratori: St. O. Iosif, Al. Antemirėnu, D. Nanu, C. Sandu, Toma Florescu, Piron, Hialmar Madan, I. Adam, Elvira Santorino (generalissimă și în fine.	Numele armatei inimice e « <i>Adevėrul de joi</i> » de ori- gină ilustră, și e pusă sub comanda generalilor: Arthur Stavri, Saniele- vicí, G. Ranetti, Dimi- trie Anghel, I. Teodorescu Astar și un óre care lu- dex cine o mai fi și ăla.
---	---

*
**

În țara noastră, care din fericire. de o
decenie de aní s'a îndrumat cu multă
rîvnă pe calea progresului, ținěnd în ul-
timii aní un paralelism perfect cu multe
țări înaintate, a făcut un pas și în do-
meniul literaturēi, orí ce or zice ateii a-
cestei opiniuni.

Capitala țarei, cu deosebire, este un
fel de arsenal al activității literare, de
unde rēsare din joi în paști câte un pro-
dus de o valóre artistică, printre sume-

denia de zarzavatură de tot felul și unde emulațiunea de a ajunge unii mai curînd de cît alții la țintă, la *suprema fericire*, se învederă în articolele ce zilnic cad sub impresiunea vederilor noastre.

Tinerii generali prin articole de fond înserate în revistele ce le dirigază, ne dovedesc cu prisosință că posed o cultură suficientă, că sunt băeți cetiți, și că și-au fărămîntat creerul să producă ceva mai de seamă.

Se mai încaeră ei, nu e vorba, își mai aruncă din avîntul sborului unul altuia câte un grațios epitet; dar aceste mici mizerii nu au alt scop de cît: întrecerea și câștigarea terenului de luptă, ce implică indirect condițiunea banului, singura care pôte și aci ca în oră ce altă luptă, să'i garanteze triumful, să'i prelungescă durata. Lupta pe terîmul literar devine adesea oră mai înverșunată de cît cea de pe pe cîmpul de resboi, pentru că comandantii celei de întăiu nu sunt salariați de stat și singurul lor mijloc de existență, adesea oră vremelnică, arare oră veșnică, stă condiționată de însăși ființa luptei. Indată ce lupta încetează, generalii colaboratori sunt amenințați în propria lor existență și de acea în luptele literare armistițiul nu'și are nici o rațiune precum n'arece cauta nici alianța.

Dar și în cazul acesta cel mai tare e favorizat de noroc să ridice castele de aur pe ruinele adversarilor, cari ne mai putînd ține pept, se declară învinși, depun penele pe masa biuroului patronului și 'și vîd de alte nevoi, căutînd vre-o *slujbă* prielnică desvoltărei talentului tor, oră făcîndu-se gazetari furtunoși, resbunîndu-se acum de înfrîngerea suferită, pe tîtă lumea, căci în gazetarie nu vom găsi în majoritatea cazurilor de cît generali învinși în luptele literare, oră veterani ai condeiului gazetăresc,

aceștia însă în tot de una sunt adevărații gazetari.

Cînd însă luptele literare ajung o concretă pîruială, cum se întîmplă dese oră în țărișora noastră, în cazul acesta suntem îndreptățiți a crede că între adversarii ajunși vrăjmași, n'a existat mult talent, ca să nu zicem de loc. Incăerații aceștia sunt pseudo literați, cari pot să aibă oră cîtă vechime o vrea în armata literară, totuși pentru faptul că nu s'au simțit capabili de a mânui pana de gîscă oră de claps pentru onórea literaturii și a lor, ci au înlocuit'o prin boxul englezesc, străin și departe cît ceru de pămînt de literatură, de acea nu ne ocupăm de aceșii literați aci.

E vorba de tinerimea cu talent și lupta acestora m'am hotărît să o descriu să nu se pearză în negura uitărei ca oră ce fleac comun, ci să remăie ca un obeleisc istoric, în care să se citescă isprăvile gloriose ale generalilor literaturii de talent, repet, și în care să se zugravescă șcenele de seamă.

Iată dar un nou geniu de a discuta chestiunile literare și de a cerceta adevărul.

Prin urmare să intrăm în descrierea luptei :

Reduta Taberei I-a pîrtă numele armatei «*Florea Albastră*», redută puternică, greu de luat și păzită de generalii amintiți pe frontespiciul obeleiscului menționat.

Reduta taberei a II pîrtă numele: «*Adevărul de joă*» aparată de *g-li* amintiți în drépta obeleiscului.

Primul care dă semnalul de atac este inimicul «*Adevărul de joă*». Ziua acéstă pentru inimic are o însemnătate deosebită, e ziua nașterii sale și statul major crede că e nimerită să dea primul atac. Trompeta sună, soldații (literați) sunt gata de luptă cu arma în mână (pana de nichel oră de gîscă). Generalul cuvintéză :

Fiți curajoși băeți! Aduceți-vă aminte de gloria timpurilor trecute, când străbunul nostru «**Adevărul Ilustrat**» intra triumfător în chioșcurile Capitalei. Nu uitați minunatele lui succese pe câmpul de luptă—gândiți-vă la acei soldați viteji ale căror nume vor rămâne neșterse printre pagini.

Avem și noi Valterii noștri Mărăcineni, cari murind de fôme, n'au lăsat condeiul din mână... Trebuie să sfărâmăm, puterea inimiceii, care-î născută din «Florii» fără nici un trecut glorios și care s'a încumetat să se cocoteze pe spinarea noastră.

Pe ea copii, strănepoți demni ai «**Adevărului Ilustrat**» ilustru între ilustrii, și soldați credincioși ai «**Adevărului de Joi**»

În urma acestui discurs celebru atacul începe ca și cum miș de glonțe ar porni dintr'o singură dată la comanda generalului *Astar*.

Iată refrenul acestui atac:

Joi 5 Noembrie 1898 București

«Eram mai deunăzi la o berărie împreună cu un bun și spiritual prieten. Vorbeam despre noile reviste apărute.

- Cine e director la «**Flórea Albastră**»? întreb eu.
- «Antimirénu», îmi răspunde prietenul.
- «Cine mai scrie acolo?»
- «Antimirénu.
- «De sigur; dar cine face criticile?»
- «Antimirénu.
- «Am văzut că se fac și polemică. De cine ar fi scrise ôre?»
- De Antimirénu.
- Și articolele de estetică?»
- Tot de Antimirénu.
- »Bine, dar poeziile?»
- De Antimirénu.
- Cum asta? zic eu; nu l'am văzut iscălit la nici o poezie,
- »Să vezi», îmi răspunde prietenul: poeziile le iscălește cu pseudonimul Elvira Santorino.

Așa că pôte singur să-și facă criticile și să polemizeze cu acei care-î atacă producțiunile poetice.

- Dar oare de ce și-a luat un nume de femeie?»
- «Vezi, Antimirénu face ca și **faliții**: cu banii smulși de pe urma falimentului, deschide prăvălie pe numele nevetei.»

Pentru a complecta tabloul luptei trebuie să adaogăm că generalul *Astar* și a așezat lângă redută o baterie puternică cea din urmă perfecțiune, sistemul *Bragadiru* la Carul cu bere, vis-a-vis de palatul Poștelor din Capitală.

În urma acestui refren plin de invinuirii și calomniilor nejustificate, orî cum am zice în limbajul resboiului, în urma acestor salve mortifere, o tăcere gróznică urmăze în rîndurile adevăraților strănepoți ai «**Adevărului Ilustrat**», în timp de 3 zile, când în ziua de 8 Noembrie 1898, armata inimică, numită «**Flórea Albastră**» comandată de generalul *Alant*, își începe operația de cucerire.

De altmintrele numele generalilor de *Alant* și *Astar* pare ne ar aduce aminte de marii generali din vremea resbóelor cartagineze lucru, care face mai înteressantă lupta, ce ne 'ncercăm a o descrie în culori naturale. Iată refrenul răspunsului împotriva atacului îndreptat de generalul *Astar*:

Enciclopedia noastră confrate care domiciliază în strada Restaurantului *Cosma*, publică, în ultimul număr, o bucătică de cea mai prozaică proză, în care vroind să facă spirit cu orî-ce preț, 'mî atribue, între alte bucați publicate în **Flóre-Albastră** de alții, și poeziile **Elvirei Santorino**.

Ași fi îmbrăcat decî o fustă, ca să'mî acoper... rușinea unor versuri și spre a putea «să polemizez cu cei cari 'mî atacă producțiunile poetice».

Pentru acest din urmă lucru, nu era nevoie să iau un pseudonim, și încă un pseudonim de femeie. Când mi s'ar ataca «producțiunile» de orî ce natură ar fi ele, aș putea să răspund tot așa de lesne cum am răspuns pentru **Elvira Santorino**.

Mă îndoesc însă dacă insinuația aceea e făcută în mod serios sau... pur și simplu spre a umplea un sfert de colónă.

În orî-ce caz, prietenii de la ziarul enciclopedic, ar putea să aibă puțină răbdare, și să nu se pripească atît de mult cu insinuațiile baroce și atît de puțin leale...

Sînt atît de eftine glumele acestea! E atît de ușor să spuî «la o bere» sau «la un capuținer»:

- Cine e director la **Adevărul de Joi**?...
- D. Sache Petrénu.
- Cine mai scrie acolo?»
- D. Sache Petrénu.
- De sigur; dar cine face criticile?»
- D. Sache Petrénu.
- Am văzut că se fac și polemică. De cine or fi... scrise?»
- De d. Sache Petrénu.
- Cine ilustră **Adevărul de Joi**?

D. Sache Petrénu.

Și așa mai departe...

E spirit aici? E umor? Răutate?... Și mai ales se permit asemenea lucruri într-o publicație scrisă, fie ea chiar enciclopedică?... Ne abținem de la ori-ce răspuns.

Facem însă confrăților de la **Adevărul de Joi**, o simplă întrebare:

— Vă convine să urmați tradiția națională de a intra pe calea insinuațiilor, a personalităților și a înjuăturilor «democratice»? Pentru acesta ați scos **Adevărul de Joi**?

AL. ANT.

Suiți pe o înălțime, noi ceștia pictori talentați, am putut prinde momentul decisiv al luptei, și al schița cu multă artă așa în cât să rămăie posterității un adevăr istoric.

Respunsul generalului Alant deși moderat, ca să'i nu zicem înverșunat, totuși a fost bine îndreptat, cu multă tactică și cunoștință de strategie.

În urma acestei lupte dezastrușe pentru armata «Adevărului de joi» generalul Astar sucombă grav rănit și azi e cu desăvârșire infirm. Reduta «*Adevărului*» redusă la tăcere, «Flórea Alabastră», în ziua de 22 Noembre. măi mult de curiositate, să se convingă, dacă inamicul a părăsit reduta, sau nu, trimite o salvă de mitralieze furnisate de la fabricantul *In*, al căror refren îl reproducem prin ingeniositatea fonografului literar:

ALEXANDRI LA POȘTA REDACȚIEI

Primum următórea scrisóre, pe care o publicăm ca o curiositate, fără să ne asumăm vre-oréspundere:

Domnule Redactor,

Mirat de o critică alandala făcută de «Adevărul de Joi» uneia din poeziile publicate în onor. Revistă a d-vóstră; mi-a venit în minte să pun la încercare pătrunderea estetică și cunoștințele literare ale d-lor cari dirijéză numitul «ziar enciclopedic».

Drept aceea, am luat o poezie de Alexandri intitulată *Nopte la țară*, din *Lăcrămióre* (vol. I) și am trimis-o «Adevărului de Joi», semnînd-o *Alexandru*. Tot de-odată am scris în bătae de joc o altă poezie, *Nopte*, iscălită cu inițialele nu-

melui meu; și, ce găesc în numărul 6 al ziarului enciclopedic?

Moftul meu publicat; iar Alexandri a fost pus la «poșta redacției» și producția lui calificată de «*beltea*»!

Ei, ce ziceți de cunoștințele literare ale redactorului de la ziarul enciclopedic?

Se înțelege, Alexandri are și el multe bucăți slabe, dar ca să publici o ineptie cum e *Noapte* a mea, și să tratezi de *beltea* scrierea unui «mare poet»—asta e prea—prea, pentru un redactor literar, al unui ziar care pretinde că face și literatură serioasă printre legumele enciclopedice.

Sperînd că veți bine voi a publica această scrisóre a mea, ca un simplu document, dacă vreți, dați-mi voe să vă mulțumesc de mai nainte.

I. N.

București 1898 Noembrie 19.

Inimicul, fără a părăsi reduta, însă primejduit în situațiune, răspunde cu o salvă anemică de «*Beltea*» (literară), în care armata inimică e poreclită *ciupercă* iar generalul Alant: «*Sictimirénu* și câte alte aiurări desperate nu se cuprind în *Beltea*, iat-o:

B E L T E A

Un tînăr probabil plin de spirit, probabil admirator al *Ciupercei Alabastré*, ne trimete o poezie intitulată «*Nópte la țară*» pe care poezie o iscălește «Alexandru». Am citit-o și, la «poșta redacției», i-am respuns scurt: *Beltea*.

În numărul trecut al *Ciupercei Alabastré* sub iscălitura I. N. se publică o scrisóre prin care să arată că aceea poezie e de *Alexandri* și eu sunt acusat că am îndrăsnit să spun despre o poezie a lui Alexandri că ar fi *beltea*.

Reproducem poezia trimisă:

O noapte la țară

Frumoasă e cimpia cu dulcea-î liniștire
Pentru acel ce fuge de-a lumei amăgire,
Pentru acel ce caută un traiu neînsemnat!
Plăcut, plăcut e ceasul de griji neîntunecat.
Și dulce este viața ce curge lin, departe
De-al omenirei sgomot, de-a ei fumuri deșarte.

Am reproduș o ștrofă («Adevărul» o reproduce tótă) pentru ca ori cine să judece dacă puteam răspunde altă ceva de cit cea ce am răspuns.

De și de Alexandri tot *beltea* rămîne.

În ceea-ce privește afirmarea că poezia d-sale a d-lui I. N., ar fi o prostie crasă, răspundem că d. I. N. se crede mai mult de cit e.

Rugăm pe d. A. *Sictimirénu* să-și astîmpere coteiî ce ne tot îlatră de o bucată de vreme, căci orî cât ar dori ei, noi nu le mai răspundem de acum înainte. Prea sint copii și prea sint...

De și în acéstă luptă, care are loc în ziua de 26 Noembrie, inimicul nu se alege de cât cu «Belteaua», totuși la finele aceleiași zile, mai încercând norocul armelor, sistemul claps, isbutește prin generalul Nicolae Hristescu (ce păcat că numele acestuî brav e prea comun) să desichilibreze armata «Flóreî Albastre».

Două obuze (epigrame) indreptate în inima redutei cu multă dibăcie (artă) determină pe statul major al *Flóreî Albastre* să ia măsuri seriose.

Iată refrenul obuzelor generaluluî Hristescu.

Ziaruluî «Ciuperca-Albastră

I

Vi l'ar fi dat vouă «Piciorul de lemn»
Căci vë e prieten Ranetti, imî pare;
Dar îi fuse milă și și-a zis solemn:
«Nu e cap acolo.... și-î vaî de picióre!»

II

«Sădești trandafirî și es măcieși»,
Bună zicătoře fără pic de greș;
Căți-va tinerî nostimî, zău, tot ast-fel fac:
Sădesc Flóre-Albastră și esc.. spanac!

Nicolae Hristescu.

În fine în ziua de 29 Noembrie, care ne amintește solemnă zi a întregéi națiunî românești, când bravul ei Căpitan a înfrînt puterea semiluneî, ziua luărei Plevnei, statul major al «Flóreî Albastre» trimite inimiculuî de pe culmea unuî munte «*un vingalac*» sau mai nimerit în limba resboiuluî un obuz cu puteri explosibile, care duce ravagiî sângeroase în rîndurile inimicilor. Iată refrenul vingalaculuî:

«Enciclopedicul ziar»
Ne 'njură crunt și furios;
Ar trebui să-î dăm respuns,
Dar nu se aude atăt de jos.

Cum vedem, caracteristicul luptei descrise până acum, în tabăra «*Flóreî Albastre*»: este puterea talentuluî; iar în tabăra «*Adevêruluî de joî*»; infirmitatea acestuî dar, cu excepția arătată mai sus în persóna d-luî N. Hristescu, care însă și el pare molipsit de microbul insulțelor, ce bîntue acel stat major.

Vom urma a descrie cu multă rîvnă peripețiile acestei lupte celebre în anele literaturei nóstre culte,

Marî surprize pregătim viitorimeî.

IULIUS CAESAR

(de bello discipulis literis)

1 Decembrie 1898.—București, Str. Pitar Moșu.

GENESA ȘI FASELE

CERCULUI LITERAR „OVIDIU“

al

Tinerimeî Române din Constanța

de Domnul

PETRU VULCAN

Președintele Cerculuî „Ovidiu“

(Urmare și fine)

Prin bună înțelegere cu societatea Românilor Macedonenî am închiriat localul din Strada Traian 25, pe un termen de 8 luni de zile, în care timp Cercul urma să plătescă numai 250 lei. Fiind-că am putut obține un local convenabil pe 8 luni, pe un preț relativ efitin, ne mai rămâneau banî și pentru mobilier, adică primele necesariî, să cheltuim maximum până la suma de 200 lei.

Cum însă onoratul nostru confrate d-l St. Simionescu era nerăbdător să vază Cercul restaurat mai cu voia câtor-va din noi, mai cu curajul sêu de a lua pe respunderea sa un mobilier demnd de înștițuinea nóstră, s'a înțeles cu trei negustorî din localitate în privința mobilieruluî necesar și a ridicat din a-le lor respectabile ma-

gazinuri, achitând fie căruia câte un acot, următoarele obiecte :

O duzină de scaune,
 O masă sculptată cu planşe.
 Un pleş de şters ghetete.
 O lampă policantru de atârnat.
 Una metalică de masă.
 Alta de perete.
 O tavă, sticlă şi pahare de apă.
 Două perechi de călimări de metal.

Patru fumiere, o chibritelniţă, şi un cuţit, un etajer pentru peniţe, două tampóne, sticle de cernelă, tocure, peniţe, de toate némurile, o cutie uriaşe pentru scrisori şi reviste, ciocan cleşte şi cue, poligraf.

Din lista obiectelor enumerate se vede că confratele Simionescu intrase în datorie grósă pentru iubitul seu Cerc, vre-o trei sute de lei datorie rotundă.

La aceste obiecte trebuie să adăogăm bibliotecarele achitate mai de mult cu din banii cotizaţiunilor, tabloul pictat de d-l M. Constantinescu achitat cu 50 lei autorului şi 6 tablouri reprezentând încoronarea Regelui Carol, donate de d-l G. Şerbănescu, alte trei reprezentând pe Suverani şi Cogâlnicenu precum şi harta României şi încă trei donate de d-l Ciurcu inramate de Cerc.

Tóte bune, însă cu datoria de 300 lei ce ne facem noi confrăţii mei, le zic eu ?

Trei sute de lei pentru noi, cari n'avem moşii şi nici alte isvóre, e mult.

Nevoia ne a invěţat în tot deauna să găsim mijlócele de infruntat pericolele.

Achitarea mobilierului a dat naştere ideii de a da o reprezentaţie

teatrală din produsul căreia să ne achităm datoria.

Zis şi făcut. O singură dilemă şi aci din care cu răbdare am scăpat şi de astă dată. Se ştie că asemenea daraveri, cer concursul graţios şi din cale afară preţios al d-şórelor. Dar de unde să le găsim, Dómnne ! Orî unde ne-am adresat pentru acéstă însemnată afacere, am fost întîmpinaţi cu prioselnicul refus. Unele au rîs pe sub nas, altele ne-au privit cu protecţie şi în fine pretutindenî fugăriţi.

Dar orî-ce piesă e ştiut, că fără sexul frumos este cu neputinţă.

Ne gîndim şi ne resgîndim să aducem din Bucureşti o artistă : da, dar transportul şi şederea ei până învaţă piesa, plus onorariul Dumniaei în total aprópe 500 lei şi noi nu suntem siguri nici de 200 lei de ne ar remânea produs net în casă.

E, dar ce-e de făcut ? reprezentaţia trebuie dată. O idee circulă din cap în cap : să radem pe cel mai june dintre confrăţii noştri, el cu perucă şi pudrat cu pepti artificiali să jóce în rolul de D-şórá graţiosă. La sorţi cad fraţii Ciurcu dar din fericire, când în disperarea noastră să procedăm la acest act contrariu naturei, apare o D-şórá necunoscută până atunci Cercului şi... ne dá graţiosu-î concurs leşinând de voe fără voe pe scenă.

S'au jucat cu alte cuvinte 2 piese din care a rezultat un produs net de aprópe 300 lei tocmai cât ne trebuia nouă să ne achităm mobilieru.

Şi ast-fel l'am achitat.

Dacă insist asupra acestor amănunte este că pe de o parte ţin

să-mi implinesc făgăduința dată de la început de a arăta scenele umoristice ale istorioarei Cercului al doilea de a descri în mod fidel fazele și activitatea acestei instituții în ramurile prevăzute în programul ei din statute.

De aci încolo un nou câmp de activitate se deschide în sinul acestei instituții.

La câte-va ședințe posterioare se proclamă Președinte onorific ilustrul nostru arheolog d-l Gr. Tocilescu. La adresa noastră prin care i facem cunoscut decisiunea adunării generale din ziua de 31 Mai, D-sa răspunde Președintelui activ al Cercului prin scrisoarea publicată în No. 3 al revistei.

Venirea d-lui Tocilescu în mijlocul nostru și a studenților — secția istorică — cu ocazia exsursiunii de la Adam Clissi, a fost o serbătoare adevărată pentru Cerc, putem zice o nouă eră.

Manifestația noastră la gară, cu vântarea președintelui activ al Cercului adresată profesorului Tocilescu și studenților pe peronul gărei, participarea cetățenilor și societăților sosite la gară din inițiativa Cercului «Ovidiu», toate acestea au avut un efect salutar pentru instituțiunea noastră, determinând pe d-nu Tocilescu să vie cum am zis în mijlocul nostru, să ne încurajeze și să se îngrijescă mai de aproape de noi ca un destoinic părinte sufletesc.

Tot în ședința de la 31 Mai sunt proclamați membrii onorifici: M. S. Carmen Silva, D-na Dr. Turnescu, D-na Zoe Sturdza și D-nii B. P. Hajdeu, Gr. Tocilescu, Gr. Ștefănescu, Culianu, V. A. Urechia, Titu Maioreșcu, P-pe Gr. Sturdza, Dimitrie Sturdza, Spiru Haret, P.

Poni, N. Xenopol, Tache Ionescu Ion Calenderu, B. St. Delavrancea C. Disescu, Iosef Vulcan, G. Coșbuc I. L. Caragiali, Balș (inginer), M. Strajan, Iulius Zanne, Teodor Zadic, cap. Ionescu, cărora li s'a adus la cunoștință prin adrese. Statutele s'au cetit, revăzut și adaogată în trei ședințe consecutive și s'au votat definitiv împreună cu un regulament sau desvoltarea în parte a fie căruia articol.

S'a votat de asemenea și bugetul de venituri și cheltueli pe anul corent.

Cum se vede dar într'un scurt timp am dotat această instituțiune cu un aparat complet, care va funcționa de aci înainte cu multă regularitate numai bună voință și dragoste să fie la mijloc. Dosarele arhivei noastre sunt martorele unei munci asidue desfășurată cu tot devotamentul sufletesc.

Înainte de a termina expunerea mea țin să amintesc, că la activul instituțiunii noastre avem revista actuală, operă demnă de luat în seamă.

Mai avem însă la activul nostru serbarea de la 8 Septembrie 1898 una din cele mai însemnate pentru Dobrogea, când se face un pas hotărât spre progres.

Eu unu nu mă îndoiesc de fructele ce va culege neamul pe urma muncii noastre.

Să dea D-zeu ca în curînd să se pue temelie unui Ateneu în Constanța, așa precum fie-care din noi am gîndit și gîndim de la fondarea Cercului.

Să vă dea D-zeu sănătate scumpii mei confrăți și terminînd vă zic să trăiți.

1899

— *Fantazie, fantazie,*
Cum mă-arăți tu anul nou?...
 — *Plin de vis și poezie!...*
 — *Fantazie zvânturată,*
Tu mă minți ca și-altă dată;
Căci din câte valuri sînt
Trecătoare pe pămînt,
Peste vîrfurile lor smerit
Numai umbre mă-au plutit:
Pentru ele an cu an
Mă-am aprins dorul în van:
Umbre-au fost, umbre-auremas
De și ele pas cu pas
Al meu suflet mă-au atras,
Pînă cînd de-o vreme 'ncóce
Amărit și făr' de pace,
Văd că sufletu 'mă cercat
Intr'o umbră s'a schimbat!

N. Mihăescu-Nigrim

Fôe verde de la strungă...

Fôe verde de la strungă,
Cine-o zice plôe lungă,
Dărui-'î-ar Dumnezeu
Focul sufletului meu...

Numai pir în bătătură
Ca să și facă urzitură,
Și dudae în ogor
Ca să-î fie casei spor...

Că, din secetă abrașă,
Cât o fi de pătimașă
Holda 'ntrégă, tot socoți
Munca plugului să scoți;

Dar când vezi din zare 'n zare
Dintr' un ochiu de apă, — mare, —
Nici de-o lege nu mai ști
Și te-ai duce, — dus să fi...

Oliolio, măi codru verde,
Spue frunza, că se pierde,
Spue frunza, că se 'ntorce,
Cine rostul lumei tórce?

Că de-aș ști, întins m'aș duce
Pe cărări făr' de răscruce,
Să mi 'l chem la luptă dréptă,
Cum e lupta înțeleptă, —

Și cu-atât amar din mine
L'aș turti, făr de rușine;
Cât mi-î viața de turbată,
L'aș ucide dintr' odată...

Și de-a fi măi grea robie,
Fără cârma lumei, — fie!
Orî pîeire de s'ar face,
Uite, pîară 'n bună pace!

1897

N. Rad. Niger

DIN GEOGRAFIA DOBROGEI

DUNAREA

Comisiunea Europeană Dunareană

LUCRARI

(Urmare)

Se știe în general, că fluviile cari se varsă în mări închise, fără flux și reflux, cum e Marea Négră, depun la gurile lor o parte din materiile mobile ținute în suspensiune și că aceste sedimente grămadindu-se la gură, fómmeză niște depozite, cari opun dificultăți, dacă nu împedică chiar navigabilitatea gurei fluviului¹⁾.

Dunărea, cu un debit de apă de 9.200—28.000 metri cubici pe secundă, aduce în fie care an, mai mult de 60 milioane metri cubi aluviuni.

Acéstă enormă cantitate de argilă și nisip fin, a dat naștere sub acțiunea vînturilor de la larg, și a valurilor, la o plage sub marină

¹⁾ Ed. Engelhardt. Les embouchures du Danube p. 88. sq. și A. Delappasent. Leçons de géographie phisique p. 275. De același Geologic p' 230-231.

Dificultățile la gura fluviului măi proveniau și din diferite vase naufragiate. și înămolite, fie întâmplător fie înadins, aci, de puteriile vecine, tot de una rivale, Rusia și Turcia.

²⁾ S'au urmat discuții, Comisiunea nu era decisă la care din cele 3 brațe să facă îmbunătățiri, măi întâiu era vorba de brațul Sf. George, dar pentru că era prea lung (cu 12 mile măi lung ca bratul Sulinei; o milă marină — 1852 m.) apoi din cauza marilor cheltueli ce trebuiau făcute cu deschiderea acestui braț printr'un canal artificial (à écluses, care costă 17 1/2 milioane) și în fine temereii concurenței ce-i-ar fi putut face linia Cerna-Voda-Constanța, hotări comisiunea a amâna deschiderea acestui braț și a face lucrări *provizorii* de îmbunătățire la gura Sulinei, cari în urmă se transformară în definitive. Primele lucrări se începură la 21 Aprilie 1858 și se terminară la 31 Iulie 1861.

pe o depărtare de mai mulți kilometri de la țerm.

La Sulina, înaintea începerei lucrărilor, adâncimea apei nu era mai mare de 9—10 piciore (un picior 0^m 304794).

Cred inutil a reproduce aici studiile și observațiunile făcute de Comisiunea europeană³⁾, e de ajuns a menționa unele din mijloacele încercate de mai 'nainte chiar spre a face gura Sulinei accesibilă navigațiunei.

Urmând o tradițiune populară, se zice, că mai 'nainte tractatelor cari au scos gurile fluviului de sub controlul Turcilor, un Pașă obligă fie care vas, care eșia să tragă după dânsul o grapă grea, și ast-fel a reușit a menține la gură o adâncime de 12—14 piciore:

Acest mod de îmbunătățire însă puțin rode trebuie să fi dat, de ore ce după experiențele făcute de comisiune, o dragă care putea scote 100 m. c. pe oră nămol și care a funcționat de la Mai și până la 11 Iulie 1857, totuși n'a putut lăsa măcar urme de vre-o îmbunătățire.

S'a convenit în urmă a se lucra numai în zilele liniștite, cel mult 50—100 pe an! nici acest procedeu însă nu dete rezultate satisfăcătoare, căci vânturile ce suflau de la larg aduceau prin talazuri nisipul la gură.

S'a găsit în fine mijlocul cel mai ingenios și rațional, acela de a forța fluviul să-și adâncească singur matca.

Prin construirea digurilor paralele repeđiciunea apei mărindu-se considerabil la gură, materiile aluvionale erau transportate la mari depărtări.

De la 1858—1860, comisiunea a

construit la gura Sulinei, două diguri, cel de la N. lung de 4631 piciore și cel de la S. lung de 3000 piciore, pentru care s'au întrebuintat 12,000 piloți și 68.000 m. c. piatră, cheltuindu-se suma de 2.100.000 lei și ast-fel adâncimea de 9 piciore de mai 'nainte s'a mărit la 17³⁾.

În 1864 digul de la Suds'a mai prelungit cu 500 piciore⁴⁾.

S'a îmbunătățit trecătorea Argagnis de la mila 44, la punctul de desivație al unui mic braț lateral Papadia. Adâncimea apei aci, înainte de 1857 era de 10 piciore și câte odată chiar 8; după lucrările comisiunii s'a ajuns la adâncimea de 13 piciore.

Acastă îmbunătățire s'a făcut mai întâi prin dragaj, apoi prin corecție, care a constat în închiderea derivației de la Papadia prin barage și în construirea pe țermul stâng a câtor-va praguri precum și într'o căptușire cu pietre, pentru a proteje acest țerm contra acțiunei curentului.

Acastă lucrare a costat 180.000 lei; dar la 1861 canalul navigabil de la Argagnis stricându-se, se repara în 1862 și se cheltui pentru această nouă lucrare alți 25.000 lei.

Tote lucrările de la acest punct fiind a da albiei fluviului lărgimea sa normală, care înainte de 1857 era prea mare și în disproporție cu volumul de apă ce debităză.

Punctul Batmich-cavak, de la mila 19 a fost supus corecțiunii; pentru bas-fondul acestui punct se ridicase așa de mult în cât în

³⁾ Aceste diguri sunt operele inginerului Comisiunii, d-lui Ch. Hartley.

⁴⁾ Detalii asupra diferitelor sisteme propuse a se vedea cap. VIII din interesanta scriere "Les embouchures du Danube par Engelhardt.

timpul apelor jőse apusese la 12 piciőre.

Acęstă lucrare a costat 157.000 lei.

Lucrările de artă de corecție și de curățire la Ceatalul Sf. Gheorghe, la Gorgova (mila 30) și la micul Argagnis (mila 42)

S'a scos în 1864 numeroase basteimente naufragiate, cu care lucrare s'a cheltuit 31.000 lei.

S'a instalat un sistem de butoie (bouées) arătătoare vaselor canalul ce trebuie să urmeze între Isaccea și Mare.

S'au stabilit corpuri mőrte, destinate a inlesni legarea vaselor cu funii în portul Sulina sau a permite vaselor a se îndrepta în direcția vęntului în curbele anevoii de ocolit, mai ales Ciatalul Sf. Gheorghe și în fața Tulcei.

S'a reparat și întreținut drumul de halaj în lungul brațului Sulina, s'așezat 400 stălpă de amaraj, 50 semne miliare și repere pentru constatarea nivelului brațului Sulina.

S'au construit cincă faruri la gurile Dunării:

I.) *Farul Sf. Gheorghe* (construit de Turci în 1861) așezat pe o mică insulă de nisip în fața vârfului meridional al insulei inferiőre de la Olinka și menit a lumina vasele, ca să evite pericolul unei mari ridicături stăncőse formate la cősta occidentală a M. Negre în direcția *E. 1/2 N. E.*, farul e la $40^{\circ} 51'$, $5''$, latitudine și la $29^{\circ} 36'$, $52''$, longitudine grenwich.

Focul se întőrce din minut în minut cu lumină alternativă roșii și albe ca eclipse totale; duce lumina la 10 mile, e de al IV-lea ordin și se pőte deplasa ușor spre a fi așezat definitiv la punctul cel

mai favorabil în casul deschiderii brațului Sf. George. Costă 50.000 lei.

II.) *Farul din insula Șerpilor* așezat pe $45^{\circ} 16'$, $17''$, latitudine și $30^{\circ} 14'$, $23''$, longitudine (Grenwich) cu foc alb, întorcându-se din 30 în 30 secunde cu eclipse, puterea 18 mile, e de al II-lea ordin. Farul e așezat pe un monticul al insulei, la $120 \frac{1}{2}$ piciőre d'asupra nivelului mării (Covvėrd op, cit. 65).

III.) *Farul Sulinei* așezat pe țermul al gurei cu aceleași nume; lațit $45^{\circ} 09'$, $37''$, cu foc alb fix, puterea 15 mile, e de al doilea ordin.

IV.) *Farul din capul digului de Nord* la gura Sulinei, foc roșu vizibil la 8 miile. de al III-lea ordin.

V.) *Farul din capul digului de Sud* la gura Sulinei, foc scānteietor la fie-care secundă și jumătate alternativ verde și alb.

De și administrația centrală a comisiunii europene se află în Galați, totuși punctul sęu de activitate este în Sulina; aci 'și are instalațiunile tehnice și proprietățile sale; aci se încasěză taxele de navigațiune etc.

Tot în Sulina s'a construit în 1861 un spital pentru marinarii bolnavi și naufragiați și pentru personalul inferior al comisiunei; tot aci este și un serviciu de Sauvetage (lucrări de scāparea vaselor de înecare).

Portul Sulina e apoi főrte bine îngrijit și prevęduț cu chei tot cu cheltuiala Comisiunei.

În 1857 Comisia construi cu cheltuiala sa o linie Telegrafică între Sulina-Tulcea-Galați pe o întindere de 200 k.

La ceatalul Ismailului, la punctul unde Dunăre se desparte în

trei brațe, făcu în 1872 lucrări în scopul d'a îndrepta apele mai mult în direcția brațului Sulina, la 3^m66 înălțime d'asupra nivelului mării. Depărtarea de la Mare de 55 mile (105 k), panta mijlocie este de 1/21.875.

La ceatalul Sf. Gheorghe a făcut asemenea lucrări pentru acelaș scop. Depărtarea de la Mare de 57 1/2 k. în linie dréptă: înălțimea d'asupra nivelului mării de 3^m, 05 iar panta mijlocie de 1/22.000.

O mare lucrare de îmbunătățire s'a realizat prin facerea unui canal între a 8 și 18-a milă, scurtând ast-fel drumul cu 10 mile.

Lucrarea s'a început la 3 Iunie 1890 și terminat la 15 Mai 1894, când acest nou canal s'a inaugurat în prezența M. S. Regelui.

Prin acest canal se evită ocolul ce se făcea în a 2-a parte a lui M. descrisă de brațul Sulina.

Acum se lucréză la un nou canal între milele 18 și 27 pentru a scurta prima parte a lui M.

Comisiunea, pentru trebuințele sale și pentru ajutorul de dat în cas de pericol vaselor ce intră pe Dunăre, posedă următoarele bastimente:

Iachtul Carolus primus, vasele Petrel și Monnette.

Drapelul comisiunii este compus din 5 fași orizontale cu colorile: roșu, alb, albastru, alb, roșu.

Fășia albastră mai lată de cât cele l'alte și pörtă inițialele: C. E. D. Comission Européene Danubienne.

(Va urma Marea Négră)

Locotenentul M. D. Jonescu
Școła superióră de reabot

TOCANA LUI CAPITAN COSTACHE

Rézboiul se sfirșise și Vodă Carol se întorsese în București.

Armata însă era tótă peste Olt de unde aștepta césul să'și facă intrarea triumfală în Capitala Țerei.

Ast-fel, garda civilă făcea serviciul de pază și la palatul domnesc.

La câte întâmplări, care de care mai plină de nostimadă, a fost pricină astă gardă civilă, de hazlie memorie!

Așa, într'una din zile, se vedea în dreptul corpului de gardă, un reteveiu de om, scurt și gros, cu chipiul dat pe cefă și cam plecat pe urechia dréptă.

Il simței numai de cât că nu e la locul lui în tunica ceea, amenințată să plesnescă pe la tóte încheeturile.

Totuși, îl vedea în acelaș timp că umblă să se arate țanțos, grozav, mai să vire un dram de frică în pacinicii trecători de pe podul Mogoșoaiei.

Dar mai ales când își ștergea de pe frunte și de sub gușă, o nobilă sudore de erou, tușia apăsât și cu atâta ifos, în cât soldatul din préjmă era gată să-i prezinteze arma... plin de respect și de teamă.

Acest grad arătos, avea o frunte veduvită de pâr până la creștet; niște sprincene ca două lipitori sătule; o pereche de ochi de un verde șters, mici, neastîmpărați și vicleni...

Obrajii îi erau bucălați și roșii ca două părjole gata de pus la grătar; muștățile, cât vrabia de tómnă, întórse a oală; iar musca de sub buza de jos o purta despărțită în două.

De altmintrelea era pururea ras bine, cu perdaf, de-î sta pielița linsă, cu luciri albaștrii, și cinstita gușă, ca o gușă de somn.

În dealul Spirei îl cunoșteau toți ca negustor de ispravă, drept la cântar și păstrând ocaua lui Cuza.

Il chiamă Costache Mirésmă, iar de când cu *gvardia țivilă*, toți îi ziceau scurt: don căpitan Costache.

Să nu credeți că don căpitan Costache nu era om cu lipiciu.

Dimpotrivă; și lipiciul îi stă în alunița din stînga gurei, o aluniță mândră c'un smoc de păr negru, și care, pe vremuri, furase multe inimi simțitoare.

Atunci chiar, alunița cu pricina, era dragostea cucónei Firiței, jumătatea după prăvilă lui don' căpitan Costache.

Maî ales când cóna Firița avea și dinsa nevoe de doi, trei poli pentru vr'o «tualetă», era destul să'l pupe odată pe aluniță și să-î zică:

— Of! Costache, o să mă omori cu alunița ta, și, numai de cât poli îi își arătau róta lor de aur și treceau din cecmageaua prăvăliei în palma la dumneaei.

*
**

Care va să zică, don' căpitan Costache era om cu dare de mână, cu vază în mahala, și cu aluniță lângă gușă.

Ce-î mai lipsia? o cinste mare, de care să mérgă vestea ca de popă tuns...

Iacă-î veni și cinstea, că doar era om ursit să se bucure de toate bunătățile vieței...

In ceea zi de atuncea, când era de gardă la palat, când se plimba de colo până colo murind de sete și înviind la gândul că s'apropia césul mesei, eacse pomenește Maria-Sa Vodă îl poștește la masa domnăscă.

Don' căpitan Costache nu mai vėzuse până atuncea stele verzi...

In clipa aceea însă, miî de stele de asemenea fel, îi sclipiră pe de'naintea ochilor.

Auzi, mă rog: la masă cu Vodă!

Cătă cinste pentru tot délul Spirei, cinstit în arătósă lui persónă!

Acela care-î făcuse poftire din partea lui Vodă era un ofițeraș, un sublocotenent numai...

El, coscogea-mi-te căpitan Costache, se fistici într'atăta, de bucurie, că luă poziție și 'l salută curat după reglement, ca pe un superior.

Maî târziu, când povesti el asta, avu prezența de spirit să spue că, în ofițerașul acela, el salutase pe Vodă..!

Eacă'l pe don' căpitan Costache la masă domnăscă.!

Erau: Măria-Sa Vodă, câți-va ofițeri din casa militară a Mariei-Sale, și el... căpitan Costache!

Era îndrăsneg, de felul lui, era vorbăreț foc, în mahalaua lui; stătuse și pe la mese boerești în vreme de alegeri; care va să zică era om purtat și nicăeri nu dăduse cinstea pe rușine.

In fața lui Vodă însă, nu știu de ce și cum, sta ca pe ghimp și 'și pierduse pofta de mănecare.

De alt-fel, drept vorbind nici mănecările ale domnești nu-î plăceau.

Firește, Vodă prinse de veste că don' căpitan Costache numai cât își mánjia farfuria și că nu mánca nici din puținul cât scotea.

— Dom' capitan, îi grăește Voda atuncî; dumitale nu'ți e fóme?

— Să trăești Măria-Ta... nu zic că nu mi e fóme...

— Atuncî nu-ți plac bucatele nóstre... Spune don' căpitan...

— Să trăești Măria-Ta, eu sînt sincer de «narurelul meu... Nu fie Mariei-Tale cu supėrare, eu am stomach delicat și bucatele astea sînt prea grele pentru mine...

— Grele pentru dumnėta... a! fórte bine...

Atuncî spune, te rog, ce să comandăm pentru dumnėta... Nu te sfii, don' căpitan Ce mănecări așa ușóre, pentru dumnėta?

— Apoi, Măria-Ta, vr'o tuzlama de burtă, vr'o tocană «par egzamplu»... ști ca pentru stomach delicat...

— Fórte bine don' căpitan...

Și Măria-Sa porunci să vie «șeful» bucătăriei.

Măria-Sa era foarte vesel în zilele acelea de după război și voia să facă pe voia lui căpitan Costache.

Șeful bucătăriei se ivi sfios și mirat de cinstea ce i se făcea.

— Acuma, don' căpitan, poruncește, te rog, mâncarea după plăcerea dumitale, îi zise Vodă.

— Dacă 'mî dai voe, Măria-Ta, răspunse căpitan Costache ridicându-se, mă duc eu la bucătărie și 'n zece minute torn o tocană, să vă lingeți degetele... adevărate să fie cu «pardon» că așa vine vorba.

— Bine, don' căpitan... duceți-vă...

*
**

Ce e drept, cam după vr'o douăzeci de minute, căpitan Costache se întorse și mai roș la față, dar cu ochii umezi de poftă.

După dînsul venia un fecior cu o farfurie lungă plină c'un morman de mâncare de-o coloare cărămizie, care împrăștia un abur îmbielșugat și un miros tare de ardeiu.

— Gata, Măria-Ta, strigă căpitan Costache și se șterse la gură de poftă, apoi se așeză la masă repede.

— A! bun, bun... zise Vodă. Și cum ai spus că se chiamă mâncarea asta don' căpitan.

— Tocană, Măria-Ta... Ia numai poftim de gustă, Măria-Ta, și să vezi.

Vodă întinse farfuria și căpitan Costache îi puse o lingură, apoi își scose lui jumătate din farfuria cea lungă.

— O! don' căpitan, esclamă Vodă, după ce gustă. Ce are tocana dumitale de usură la limbă?

— Ustură, Măria-Ta? Póte, nițeluș, ardeiu ăla roșu... și zău dacă am pus mai mult de un pumn!

— Și asta este pentru stomach delicat,

don' căpitan? întrebă Vodă cu'un zîmbet ironic.

— Delicat, Măria-Ta, delicat. mai ales că te îndemnă la nițică bătură...

Zicînd, apucă o sticlă cu vin, își umplu cu vîrf un pahar mare pentru apă și'l dădu de dușcă pe neresuflăte.

Totă farfuria cea mare de tocană trecu în respectabilul stomach al lui căpitan Costache, în timp ce Vodă privia cu plăcere și cu haz la așa eroică poftă de mâncare și admira un așa stomach delicat care putea să rumege atîta carne și mai ales atîta ardei cât să ajungă unui regiment întreg...

— Eî, don' căpitan, nu mai poftesti dumnéta și alt ceva, îl întrebă Vodă, când își văzu musafirul cu porția dată gata...

— De acuma, și praz, Măria-Ta, să fie și nu mai mănânc.

— Și cum se face tocana asta, don' căpitan, întrebă mai apoi Vodă cu glas glumeț.

— Păi, cum să se facă, Măria-Ta... Iacă, alegi niște bucățele de muschiuleț de vacă, moî ca bumbacul; tai cêpă d'aea dulcéga, și o tai măruntă mărunțică... Puî de prăjești nițel carnea, o așezi într'o tingire, cu cépa aea tăiată, apoi torni apă, știi. până o cuprinzi și o lași să fiarbă la foc iute, când e pe grabă.

Dacă vezi că e p'apropé gata, o potrivești din sare, o rumenești c'un pumn bun de ardeiu roșu pisat. O mai lași să dea un clocot, două... și gata!

Dacă ți-î pofta, faci și un puî de mămăliguță... Știi, îți lasă gura apă, nu alt ceva, Măria-Ta!

— Vezi, don' căpitan, n'ai făcut și mămăliguță...

— Lasă că nu-î nimic, Măria-Ta; am mâncat, curat ca la Vodă...

Își umplu iar cu vîrf paharul, și ridicându-se de-odată, grăi cu foc celor l-alți meseni:

— Hai băeți! Să trăiască Măria-Sa!

Să trăiești Măria-Ta, și, vorba ăluia : când 'ți-o fi mai rău, ca astă-zî să-ți fie! Ura, băeți, ura !..

Nu se lăsă până nu ciocni cu Vodă și ieși vesel, rězând trandafiriu : vinul fusese vechiu și paharul mare.

De-aceea, când trecu de prag, grăi ofițerilor cu glas de om chefliu :

— Ții, mēi băeți, ce om e Vodă ! ce pu de român ! Dar și halal tocană !

De atunci, când dai de-o tocană gustosă, dar foc de ardeiată, a rămas vorba să-ı zici : *asta e tocana lui căpitan Costache !*

Se spune, pe urmă, că și Vodă 'și-a adus multă vreme aminte de tocana lui căpitan Costache, dacă nu cumva 'și-o fi aducînd aminte și astă-zî...

Tot ce-ı ardeiat, nu se pôte uita cu ușurință, în vieța noastră.

N. Radulescu Niger

BOBOCUL MORMENTULUI

(Schiță din viața de student)

Sórele se cobora încet în dosul stejarisului și numaînște raze aurii ce strébăteau printre crângile despoiate de frunze, licureau pe turnul de tinichea al bisericeı, se suiau pe globul cel galben se reflectau pe cruce și în fine se perdeau în zarea cerului senin, unde luau culórea jeratecului aprins.

Brașovul era lîniștit ca tot dea-una și acoperit de un cer negru cu puncte argintii, ce se rezîma de vėrful dealurilor dinprejur.

Felinarele ardeau melancolic și tremurau la bătea vėntului tomnatic, ce alerga nebun pe strade, se lovia de ziduri, și se întorcea napoi, se suia în sus și apoi o lua nebun urlănd către pădure.

Totul era pustiu, nici o ființă nu se arăta nicăiri, numaı o umbră se mișca lîn în mantia négră a nopței la colțul

pieței «*Honterus*». Ea trecea de la o feréstră la cea-l-altă a căsciórei jósă, se apleca către zabrele, se uita cu códa ochiului prin câte o găurică prin care strébătea dinăuntru câte o rază de lumină ; se ridica în vırful degetelor și căuta să afle misterul de nauntru. Inima i bātu din resputeri, când zări că o mână gingașe, pe jumătate gólă se ridică în sus, se inconvoie lin și căzu iar în jos.

Scărțaitul unei porți l'a făcut să tresară : sări încet de lângă feréstră și apoi privi în jurul lui.

De peste drum o altă umbră se apropie cu pași grăbiți, de colțul pieței «*Honterus*» și zărind pe cel dintăi, strigă înăbușit :

Gogule, tu ești ? apoi după ce s'a asigurat de identitatea umbrei, i zise cu un ton puternic : *evrica !*

Gogu i eși înainte și i șopti să nu strige așa, apoi luăndu-se de braț amândoi mai trecură pe la ferestrele casei cu pricina, cãntănd la pas un duet mut.

Gogu și cu Nicu cel de al doilea erau colegi ; ei erau prieteni bunı din copilărie, de când inima simte prietenia și începe să iubescă pe aprópele seu.

De doispredece ani de când pentru prima óră s'au vėzut închiși unul lîngă altul între băncile școlei, și n'au încetat de a se iubi de a-și împărți suferințele și plăcerile ; iar acum, când fantazia le sbura la acele vremuri și le aducea amintiri atât de dulci despre prietenia lor, ei se iubeau și se ajutau cu atât mai mult unul pe altul.

De când au părăsit satul lor natal și au venit la gimnaziu în Brașov, Gogu și cu Nicu au fost nedespărțiți și acum locuiau la d-na Dora, în strada Ecaterinei, într'o odăe modest mobilată.

Se apropiară deja de casă și cu cât erau mai aprópe cu atât pasul lor se iuțea. Ajunși în curte, Gogu lăsă pe prietenul seu de braț și din două sărituri urcă scările și descuie ușa.

— *La cât o fi Nicule?* întrebă el, aprinzând lampa.

— *Știi la câtu-î?* răspuse Nicu: *punct șapte la jumătate și cincî minute*; haide

iute să ne gătim. La opt se începe balu și cel puțin cu o jumătate de oră trebuie să fim acolo.

Mi-a spus Tincu că și tu ești *aranjer*.

O Nazarîtencă cu fiul ei ingenunchiând la mormântul lui Isus

— Mergem, mergem, numai de cât, zise Gogu mașinalicește, care se învârtea prin odae cântând un vals lin și în fantazia-î liberă de student se încerca să deslușiască mâna cea de spumă ce a zărit-o adineori printre zabrele, chipul acela gingaș al fetei.

— Nicule, zise în urma Gogu, deschi-

zând cufărul și scoțându-și o cămașe, tu la cine ești invitat la masă?

— Eu sunt la Miți.

— Și eu adaugă Nicu, deși m'a invitat și Tili, dar nu cred să mă mai duc acolo. Ah, și cadrilul al doilea i l'am cerut și mi l'a promis Miți!

Gogu căuta să se încheie la cămașe,

dar n'avea buton; el umbla prin odaie și nu știa de ce; căuta ceva și nu-î venea în minte ce caută. Se uita prin casă și privirea-î întâlnea în toate părțile o mână albă de spumă, ce se ridica de odată în sus, apoi se încovoia pe jumătate și cădea lin, iar pe perete i se desemna frumosul ei cap împodobit de un păr negru ca abanosul, care ici se mărea, ici se micșora cu cât se apropia sau se depărta de reflexul razelor lampei...

— Ce păcat ca razele se respândesc numai în linie oblică, cugetă el; altcum așa fi putut zări prin crepătura zăbrelelor pe îngerul visurilor mele, pe Dóna robitului meu suflet...

În sfârșit se opri înaintea unui dulap, trase pupitru și stete nemișcat cu ochii ațintiți pe o cutie de tutun; pe cutie aceiași vedenie i se întipări.

Vedea lumină și în lumină i se părea că distinge o rochie albă de bal, apoi un pept gol, potrivit de desvoltat, atrăgător ca un magnet puternic, împodobit cu flori albe, roze și albastre, apoi un grumaz alb și rotund împrejurul căruia strălucia o salbă de margaritare.

— Ce cauți Gogule? îl întrebă Nicu după ce-l fixă un timp îndelungat.

Gogu tresări, voia să răspundă și mintea nu-l ajuta.

Vocea prietenului seu i reaminti de masă... invitare... Nicu... cadrilul al doilea... Miți...

El închise dulapul și învârtindu-se pe loc, se rupse din brațele acestei închirii, care-l muncea atât de greu.

— Nicule, dă-mi un buton, zise el într'un târziu.

— Pentru manșetă? observa acesta. N'am! și dă-măi iute că-s șapte ore,

Un buton de un fel și unul de alt-fel, unul de os și cel lalt de fer! cugetă Gogu, plecând capu și examinându-și manșetele, prea demn de fiu al proletariatului, dar se mângăia zicându-și: nimeni n'are să privească de o dată bu-

tonii mei, și privindu-î cine-va pe rînd, deosebirea va dispărea.

— Te ai gătit Gogule?

— Imediat, răspunse acesta; să mă închei la uniformă. Dar mănuși? adaugă el speriat.

Pare ai strigat evrica, când ai eșit de la Țincu.

Ți-a dat?

— Mi-a dat, dar pentru mine și stai îți lipsește un nasture la uniformă.

— N'ai tu unul?

— Ba am, da nu la fel.

— Cum o fi, zise Gogu hotărît; voind să scape de atâta încurcătură; părea că un spirit reu îl împedica pe bietul băiat să-și regăsească liniștea sufletescă.

— Dar mănuși?!

Nicu începuse să-î cósă nasturele la uniformă, apoi rupse ața cu dinții și-retregându-se doi pași înapoi, p rivi ga leș asupra operei maestriei sale. Era într'adevăr, vrednic de a-l privi cu un ochiu blînd și sincer: jos un nasture cafeniu, sus altul cafeniu și la mijloc unul negru lucitor, cusut cu ața albă, din care se observau bine vre-o câte-va fire.

— Mănuși? repetă Gogu.

— Apoi, ce să facem Gogule dragă, eu să am din inima ți-ași da!

El rosti aceste cuvinte cu inima tremurândă, și privi la prietenul seu din copilărie care lăsă capul în jos și voi să plece.

Prea iute am ȝis! cugetă, în fine Nicu și apucându-l de mână adăugă în șopte:

Gogule, ști ce! Ia tu o mănușă și eu alta și o punem la uniformă. Cine ne vede, crede că nu voim să jucăm cu mănuși, fără a putea pătrunde în misterul nostru, că avînd numai câte una.

El îi întinse mănușa și eșiră.

Sërmanul Gogu, iubia pe Miți!

* * *

Ce dulce e mângăierea unui prieten sincer! Și ce sublim și armonios sună

vocea unui asemenea prieten în inima omului.

«Ia tu o mănușă și eu alta». Aceste cuvinte l'au atins atât de mult pe bietul Gogu, care părea părăsit de orî ce speranță, a realizării uneltirilor fantastice ce-și croise deja cu săptămăni înainte față de fata aceea în cât esclamă ușor!

«Nicule! te iubesc tot atât de mult»:

Nicu emoționat încât-va de șoptele tainice ale prietenului său, se făcu, că nu înțelese și dorind a pătrunde în misterul, care părea a-l mistui pe bietul Gogu de câte-va minute, îl întrebă:

«Ce ai tu Logos, ești așa de tăcut, pari atât de supărat, vocea ta este atât de trecută, trebuie să te muncescă ceva pe tine. Acésta am observat'o eu de câte-va zile, dar de câte-va minute starea ta și a ajuns culmea și m'a făcut curios!

— N'am nimic frate Poëtas, numaî vezi și tu că imprejurările mă fac trist. Doi înși cu două mănuși la serata de încheere!... e prea comic și nota bene *aranjeri!*

— Gogu a exclamat acestea pentru a se scăpa de obligațiunea unui răspuns la timp; inima lui însă i-ar fi dictat o frașă cu totul străină, de aceea ce gura a intonat.

Da! dar între amicii intimi cum erau ei doi nu esista secret, și ce secret să fie acela a-și mărturisi dragostea?

O voce internă îl îndemna: «Spune-o Gogule, spune-o lumei întregi că o iubești, spune-o și ei, căci ești liber să iubești pe cine-ți place!?

«De ce ore te-ai jena, să mărturisești ceea ce peptul teu nutrește cu atâta ardore?» De ce să ții ascuns, ceea ce legea naturei apără față de tot ce ochi-ți ved? s'au iubit fete de împărat cu cioban și earășii fată de împărat a iubit pe schilodul de Demosthenes, se iubesc animale cari nu cugetă, nu simt ca tine; iar tu ființă nobilă să rămăi indiferent, față de

rugămintele inimiei tale? Nu meriți tu ore iubirea unei fete, pe care tu o adorezi și care e egală în rang cu tine? Nu pôte rivaliza ore știința ta, capul tēu plin cu roiuri de numeri de ai lui Schrön și indesat cu sinus și cosinus, cu mișcările degetelor ei ce le preumblă artistic pe clapele reci ale unui pian?

«Și dacă ea-i frumoasă, ce-ți lipsește ție din acest cusur?» Băiat înalt, o taliă mlădiósă, o față după mărturisile sincere ale oglinzii destul de omenescă!

Am să-i spun, și am să spuî la toți!

Aci a luat decisiunea și inima începu a-i rîde, când a ajuns lá acest rezultat.

«Așa e Poëtas» adaugă el într'un târziu în prima ședință tu singur ai să ne delectezi, cu ceva: cu un sonet, o odă și idilă sau alt ceva, bine înțeles, subiectul va fi luat dintre «Gâște».

Poëtas, era Nicu, și Nicu era prietenul lui Gogu, căruia i se dăduse porecla de «Logos» dela «Logarithm» fiind un bun matematic și fiind că învățase din 3 ore pravila matematică a lui «Schrön» logaritmiî de la unu până la sută de a rost; iar pe Nicu nimenea nu-l cunoștea după acest nume, ci după pseudonimul «Poëtas», fiind și el unul dintre aceia care să indeletnicesc cu lira. Era însă unic în felul lui. Scria *sonete* sau *ode*, după cum era mai mult sau mai puțin impresionat.

În aceste versuri cânta el pe așa numitele «Gâște». Acestea erau Domnișorele brașovene, cari umblau în ghetete roșii, și fie căreia din acestea Gâște îi dedica el câte cinci sau șese sonete sau două până-n trei ode, apoi înceta, le lega la olaltă și le punea *ad acta*.

Eraū unele Gâște pe cari Poëtas le prea mărise în duzine întregi de sonete; una dintre acestea fericite era gingașa copilă «Miți» care locuia în colțul pieței «*Honterus*» într'o casă jóasă.

Vezi, își zicea el: «acel înger de copilă e adorat de toți, nu mă va iubi pe mine

imbrăcat în uniformă veche cu un nas-ture negru cusut cu ața albă, cu o mănușă căpătată de la alții încalțat cu ghete vîcsuite, iar nu de lac cum au alții; și dacă sunt frumos, sunt alții și mai frumoși ca mine».

O luptă se începu acum în inima lui, o luptă crâncenă, se lupta el cu sine.

El căuta să se apere, de a cădea cu totul victima acestui demon intern care îl acusa și-l învinuia categoric, dar toate încercările lui erau zadarnice.

Vocea internă rămănea tot deauna eroina, acel inger, aceea zîină din povești care i-a promis quadrilul al doilea, dar care l'a promis și prietenului său Nicu și fiind că acesta îi făcea poezii și i le punea pe feréstră printre zabrele, pe el o să-l prefere.

Aici numai avea sërmanul Gogu puterî, de a se opune. Părea că sîngele i înghețase în vine și dacă Nicu nu l'ar fi dus la braț silindu-l să-și miște mecanic picioarele înainte, el s'ar fi întors înapoi.

Deodată însă ușa se deschise și un aer cald, mirositor îi lovi peste față. La scărțîitul ușii privirea studenților sosiți deja se întipări pe cei doi prieteni nedespărțiți, cari încă și acum se țineau la braț inaintau pe podelele cele de sticlă ale săleii cele mari.

«Servus Logos!» «Servus Poëtas!» răsună deodată din vre-o câte-va zecimi de pepturi și mânilor lor s'au strîns amical pe rînd.

«Cassier! strigă unul din ceta rume-gătorilor științei: două cocarde de *aranjer* pentru Gogu și pentru Poëtas».

«Măi președinte», întrebă Nicu în fine potrivit-și cocarda pe pept, n'a sosit încă nimenea?

«Nu!» răspunse acesta cu un ton grav! «ce! încă abia-i *jumătate la 8 și 10 minute*, încă nu-i tîrziu.»

În acest moment ușa se deschise din nou și făcu intrare unui «Trocar» cu

nevasta sa și cu o fată. Președintele se repezi să-și priméscă, le mulțumi pentru stima ce face corpului studentesc, de a-i onora cu prezența lor și în fine căuta să-și așeze unde-va, să scape de ei.

«Poëtas!» strigă Cassierul deodată, inspiră-te: un sonet, o odă și o epopée!»

«O epopée lirică, a dause un altul;» O dramă în două acte și o scenă, observă un al treilea; o comedie epică în două cântece mari și într'unul mic, zise un altul și fie care i propunea lui bietul Nicu câte un calapod de inspirațiune.

Gogu se retrase la o feréstră și scoțînd o bucată de hîrtie din buzunar începu a calcula pe genunche rezolvarea unei «*equațiunii de gradul al patrilea cu două necunoscute*» temă care interesa pe mai mulți dintre ei.

Cassierul observînd își adună aderenții în cerc și le șopti: «Măi uitați-vă la Logos că socotește câștigul în brînză al Trocarului».

Toți se grămădiră asupra lui Gogu și-l umplură de întrebări: Logos, care-i logaritmul unui burduf? Logos, care e logaritmul cașcavalului plus brînză de munte? «Logos, care e rădăcina logaritmului unui ciubăr plin cu zăr plus jintiță? și multe de soiul acesta.

Gogu rămase liniștit și căuta să-i îndepărteze de la lumină apoi neputînd scăpa de ei ușor, încruntă sprincenele și le zise cu un ton admoniator: Fiți mai serioși! Ce are să-și inchipue omul! Dacă vă va auzi!... Apoi își continuă lucrarea sprijinit și de președinte și încă de doi colegi.

Măi tîrziu președintele l'a părăsit fiind ocupat cu primirea óspeților, iar Gogu, nevoind să figureze în acest rang onorific numai cu o mănușă, rămase liniștit, ocupat cu rezolvarea lucrării!... Din când în când ochii lui se ridicau de pe hîrtie și se furișau printre stolul de domnișore, cari umpluse sala și cum alunecau în ocol pe suprafața ca de ghétă

a padimentului. Se părea acum, că această lucrare de altă dată o distracție pentru el, deveni plictisitoare și nu-l mai interesa rezultatul ei și acesta a observat-o el îndată ce a început să calculeze cât face suma a două *quantități multiplicare cu diferența lor*; ceea-ce nóptea-n vis ar fi spus-o: *este egal cu diferența cuadratelor*.

Adună decî hîrtia la olaltă și o puse în buzunar observînd colegilor seî carî dealtcum nu se așteptau la asta: «Lă-săm pentru mâine resolvarea măi de parte». Ei au trebuit să se mulțumescă cu atîta, se ridicară de pe scaunele învîlitate în catifea roșie și căutau fie-care aruncându-și privirea peste furnicarul «Gâștelor» să se alipescă unde-va. Gogu voi să-î imiteze, se ridică și în momentul acesta zări pe Nicu apropiindu-se de el cu Miți la braț. Fără voe se lasă iarăși pe scaun și deveni roșu ca canapeaua.

«Bună séra domnule Gogu, îl salută Miți cu un ton blînd «am să-ți destinesc ceva și în același timp să-mî cer și scuzele.

D-l Nicu de óre-ce a insistat cu o forță tyranică să-î promit cuadrilul al doilea m'a silit volens, nolens, să'i i-l promit, cu tóte că acésta o făcusem deja față de d-sa, in schimb însă primul cadril o să fie al d-tale și tot deauna am să dansez cu d-ta o tură măi mult.

Gogu impresionat pîna la culme de atîta blîndeță, de atîta marinimie din partea acestei ființe, care acum în haina cea albă împodobită cu funte de mătase albastră și cu o corónă de flori naturale, ce se întindea dela pept peste umérul drept, cu doi ochi, ca două mure còpte, cu doi obraji rumeni ca doi bujori, părea măi nobilă, măi frumósă și măi de admirat, ca orî când; voia să-î respunză să-î mulțumescă pentru blîndeța ei feerică, pentru simțul sublim al nobilului seú suflet, deodată însă sala se umplu de sunetul puternic al basului

Capelei orășănești, ce se acorda sus pe galerie, și o cétă întrégă de nebunaticî se aruncă acum asupra d-șórei Miți :

«Sărut mâna d-șóra Miți..... idem d-șórá, același: d-șóra Miți.... de la d-șóra Miți! prima tură de vals d-șórá..... a doua tură de vals... și așa fie care propunea câte ceva, la care Miți respundea cu un suris clar.

Hora începu și dansatorii se înșirară lanț.

D-șóra Miți dispăru luată de convoi, aruncându-și ultima privire asupra lui Gogu, care remase liniștit, pe scaun, mulțumit în sufletul seú de acésta întîmplare.

Sărmana Miți iubia pe Gogu!

Petrecerea era animată; fie care față era cuprinsă de o nespúsă bucurie și când muzica intona vre-o arie, pãrechî, perechî se înșirau dansatorii în corónă, și se alungau uniî pe alțiî.

Tănára copilă juca încontinuu; unuia i mulțumea și cel l'alt eșia din grămadă se repezia ca un leu asupra ei; «D-șóra Miți, mē rog o tură»,

Un al treilea se apropia de ea și-i cerea tura viitoare. Numai bietul Gogu nu cugeta acésta. Era prea modest, pentru a conturba pe acésta mică zeiță, care părea că nu merge pe jos, ci sbórá. De câte orî Miți isprăvea o tură, el era doî pași spre dînsa; pîna atunci însă altul o cuprindea în brațe. El vedea nereușita cauzată de modestia lui și nu cuteza să se opună, căci vócea buneî cuviințe îl îndemna mereu: «Gogule fi modest».

El primi acésta propunere și se așeză din nou pe canapea, de astă dată privind pe feréstră în curte la lumina felinarului care se stîngea și iarăși se aprindea.

Vocea lui Nicu 'l redeșteptă din acésta letargie:

«Gogule, nu jocî?»

El întórse ușor capul și privirea lui se lovi de prietenul seú, care sta nelincîtit înaintea lui cu Miți la braț.

«Ești indispus domnule Gogu?» De ce nu dansezi îl întrebă fetița cu un ton plin de compătimire.

Gogu se sculă și voind să nu atragă atențiunea acestei copile asupra melancoliei sale, respuse rezolut:

Nu domnișoră, nu sunt trist, din contra mă simt prea vesel, aprópe mângăiat de generositatea d-tale.

Ei se strânseseră în brațe și alunecară lin pe padimentul, ca de ghétă al sălei celei mari.

«Sunt tare obosită», îi șopti ea «am dansat prea mult»,

«Atunci ar fi mai bine să încetăm», adause el».

«Da, să încetăm».

Ei se opriră lângă Nicu, care sta răzemat de canapea cu capul în mâna stîngă și părea cufundat într'un cuget adânc.

«Nu știu ce aveți, vibră glasul îngeresc al fetiței, când unul, când cel l'alt picați jertfă melancoliei, pare că nici când nu v'am mai văzut atât de trist, cu deosebire pe d-ta d-le Nicu, nici odată.

O! Domnișoră, omul este supus sorții destinului și acest destin póte schimba în fie care moment fazele vieții; da! și eu cu Logos avem aceeași sórtă; același destin ne tórcе firul vieții de care ne ținem și înaintăm orbis pe intunecata cale a viitorului. Și dacă Logos, cade într-o grópă, în aceeași grópă trebuie să cad și eu.

Și într'adevăr e ceva fatal, de a fi silit să păsești în urma acestei sorți, a cărei grea cercare ne-a întâmpinat pe amândoi în multe rînduri, dar nu! nu am forțe de a putea critica natura și trebuie să las totului cursul său.

Gogu aprobă cu un oftat adânc vorbele prietenului său și spre a clarifica mai mult răspunsul lui Nicu, adause:

«Cea mai scumpă calitate a omului este modestia și modestia i-și are de prim factor seriozitatea. Acest factor de multe ori nu voesc să zic totdeauna, se

întipărește în fața noastră și atunci aparem melancolic.

— Ei bine! înțeleg observă Miți, dar nu este aici locul a nici unuia din factorii d-tale domnule Gogu, și dacă sórta v'a adus în această sală, să fie óre ea grópa d-lui Nicu? Atunci și eu ași fi căzut în ea, fără să mă intristez însă.

— Da domnișoră, dar a fi melancolic, nu e tot aceea a fi trist și chiar în momente fericite póte fi cineva cuprins de melancolie, adaugă Gogu.

Ei ar fi continuat póte discuția, când muzica intonă semnalul quadrilului.

O mișcare ca un roi se pórni în sală, *cavalerii* căutau dansátore și damele vis-a-vis.

«D-le Nicu!»! zise Miți, sculându-se de pe scaun, cautăți damă și ai să ne fi vis-a-vis.

Nicu dispăru și peste câtva timp se întórse cu un cavaler, care era legat la brațul stîng cu o batistă, semn ca figura ca damă.

În sală se formară două colóne, cari se apropiiau și se depărtau la tact una de alta, treceau una prin cealaltă, apoi se făceau ronduri mici de câte patru și se învêrtiau acum în stînga, acum în drépta.

Toți erau veseli; Miți nu mai era cea de mai înainte, ea nu mai era bujorelul de fetiță cu ochi ca două mure cópte și cu obraji ca trandafirii din coróna cese întindea de la pept peste umêrul drept.

Ea deveni palidă, nu mai zimbua și vocea ei slabă părea vestejită.

Câtă mâhnire n'a cauzat întregii societăți, retragerea acestei gingașe copile dela petrecere! Și a trebuit, căci e scumpă și mare iubirea mamei; ea i-a zis: Miți! ție nu ți-e bine, ești palidă, ai jucat prea mult.

Da mamă! nu mi-e bine: să mergem!

«Dintre toți însă Gogu rămase ca trăs-nit; nu mai era stâpân pe cugetul lui, nu mai era stâpân pe sine.

400
200
200
800

Aşa e lumea asta : *când fericirea stă la masă cu tine, necazul bate la poartă.*

«Nicule! mergem acasă?»

«Dragă Logos, caută să-l mângăie Nicu, sunt părtaş al suferinţei tale, căci amândoi suntem conduşi de aceeaşi sortă,

«Inecă-ţi necazul sau dacă nu mergem să-l inecăm într'un pahar cu bere!»

Preşedinte! se auzi strigând prin sală, anunţă pauza şi să descuem *casa lui Drogene*, mi-e cam sete.

Comanda s'a deschis şi s'a început adevărata petrecere, ce numai între studenţi se poate întimpla.

Dar berea nu l'a întărit pe bietul Gogu din contra tristeţea săpa grópa din ce în ce mai mare în inima lui

* * *

A trecut şi petrecerea, a trecut şi ziua a doua, Gogu devinea din ce în ce mai mâhnit; el avea o presimţire care-i vestea nenorocire. A trecut şi a treia zi, supărarea îi rupea inima. Ce nenorocire mai mare aştepta el, când pe lângă tristeţea care-l împresura şi-l stringea ca într'un lanţ de fer, vocea remuşcării s'a redeşteptat, a început din nou a-l mustra pe sërmanul băiat:

«De ce nu-i-ai spus, că o iubeşti? de ce nu a-î destăinuit, căci ai avut ocaziune, nimimea nu te-a oprit!»

Oh! nemilósă sortă iarăşi sunt sclavul tău, am picat éráşi jertfa crudelor tale uneltiri;

«Spune-mi, când ai să-mi redaî libertatea, când ai să mă laşi din braţele tale reci»? Dînsul voi să loviască, apoi căzu pe un scaun ascunzându-şi faţa-n amândouă mâinile.

Nicu intră. «Ce ai Gogule eşti bolnav?»

«Ah! scumpul meu prietin, eú nu sunt bolnav, dar ea e bolnavă; ţie ţi-o mărturisesc, că am iubit'o şi o iubesc mai mult ca tine, căci eu, nu numai lira mea -aş face o sclavă, şi pe mine insu-mi îm'aş robi.

A trecut şi ziua a patra şi apoi au mai trecut multe zile...

Din colţul pieţei *Honterus* un convoiu funebru plecă lin către Capelă. În sînul Cimitirului s'a aruncat, un *bobocel*, care n'a avut fericirea să 'nfloréscă, căci nemilósă furtună l'a smuls şi l'a dus departe, departe, l'a ascuns în nemărginita mare a uitării, în mormînt.

De asupra aceluî mormînt, cam prin luna lui Mai, un boboc detrandafir respândeşte în tot cimitirul un parfum delicios, care aminteşte vecinic lui Gogu de mîna cea de spumă, de capul cel frumos şi împodobit cu un păr negru... de bobocul din mormînt.

Iar acum, când sórele se cobórá în tótă ziua în dosul stejarişului şi întunericul se lăţeşte peste văi, peste délurî şi munţi; în mantia négră a nóptii, o umbră apare în Cimitirul Capelei, stringe o cruce în braţe, depune două sărutări pe luciul rece al pietrei şi se depărtézá.

Şi Braşovul e liniştit, că în totdeauna, acoperit cu un cer negru, cu puncte argintii, ce se rézimă pe vîrfurile délurilor dimprejur.

Georgiu Steica

Dor, of! dorule...

*Dor, of! dorule păgân,
Dac' ai fi şi tu rumân
Te-ai lăsa de făr' de-legi,
Graiul meu să 'l întelegi;
N' ai mai face la păcate,
Dacă mi te-ai prinde frate,
Şi-ai chema pe proorocul
Poreclit de noi, «norocul»,
Ca să 'mă spue unde 'mi-î
Puiculiţa inimii?*

*Şi-aş mai zice: fôe lată,
Ia saî dorule, odată
Şi mă fă dintr'o bucată,—
Că de când sînt în bucăi*

Numai părți de jumătăți,
Mă răsfir în lumea totă
De mă pierd în câte-o glotă:
Unde-aș vrea ca să rămăiu
Nu mă ții nici pe-un călcăiu;
Unde-aș vrea să nu măi plec
Ca o apă mă petrec...

Prooróce, mēi noróce,
Ia' ți ăi sac și vino 'ncóce.
Și 'l deslégă până-ți vreme
Pân' măi pôte să te cheme
Buruéna mea de suflet
Ostenit de-atâta umblet...
Buruénă, — fie rea, —
Numai leac să aibă 'n ea:
Dă-ți tu leacu să vrăjiască
O guriță fecioréscă,
Ochișori să mă zăréscă
Inimă să mă 'ndrăgiască!

N. Rad. Niger

SCRISORI INSEMNAȚE

VIII

Onorate Domnule Președinte,

Dacă n'am răspuns până astă-zî adresei D-vóstră din 15 Octombrie a. c., cauza stă în multiplele mele ocupațiuni.

Astă-zî însă mă vęd în plăcuta pozițiune de a vă răspunde și de a aduce mulțumirile mele vii societăței «Ovidiu» pentru onórea ce'mi făcu de a mă proclama Membru onorific al ei.

Dorind isbândă deplină în scopul ce-și a pus societatea, vă rog, d-le Președinte, să primiți asigurarea considerațiunei mele.

București 24 Noembrie 1898

V. A. Urechia

IX

Confratele și distinsul nostru colaborator, d-l Rădulescu Niger, imi scrie următoarele rinduri, cari mă incurajéză mult în lupta ce am întreprins'o pentru ridicarea nivelului de cultură în Dobrogea și pe cari le inserez fără știrea D-sale.

P. TULCAN

Stimate și dorite confrate,

Ai avut o mare greșelă, față cu Niger, omul de litere, căci nu 'i-ai trimis din capul locului un asemenea mărgăritar ca revista «Ovidiu».

Ai creat din nimic, și la întâmplare, un Cerc literar și 'i-ai dat corp, revista, și 'i-ai dat suflet entuziasmul d-tale, cu atât măi de uimit și măi de luat în sémă, cu cât trebuie să se ție socotélă de epocă, de ómenii, de loc și de împrejurări.

Am cetit revista cu o plăcere care creștea, la fie-care număr, și 'mi da nota valórei sale: e un început vrednic de totă lauda.

Remăne acum spiritului dirigitor al celui ce are răspunderea morală, să caute a cerne bine tot ce i se infățișéză spre publicare, ca nimic făcut în grabă, ca nimic slăbuț, adecă fără însușirile de capetenie: stil și conciziune, să nu se strecóre, pentru a strica valórea întregului.

Infiiintarea «Ateneului» e iarăși o idee minunată; conferințele înriuresc de a dreptul asupra ascultătorilor, căci ele, în chip distractiv, biciuesc și instruesc: «ridendo etc».

Te rog să primești acum abonamentul meu și al d-lui R. Novian profesor, «Aleea Carmen-Sylva» No. 5 București, pe un an, cu începere de la apariția revistei.

Tot o-dată îți trimit ca proză, o nuvelă hazlie. Comptéză apoi, și pe viitor pentru materie literară din parte'mi.

Atât de mult ce m'au impresionat cele făcute, mulțămită hărniceii d-tale, că nu știu în ce chip să'mi pot arăta măi bine dragostea și admirația.

Nu'mi remăne de cât să le zic acelor ce te se condéză și susțin acéstă propășire: trăiască! iar isbânda deplină să fie.

Nu mă îndoesc de entuziasm vulcanic, de vreme ce dintr'un Vulcan pornește; doresc însă ca erupțiunea să fie încétă și să nu se sfirșiască, iar lava să puie o temelie ca de granit edificíului cultural ce începe a se clădi în Dobrogea nóstră.

Tē salut cu totă mulțumirea și dragostea.

Rădulescu Niger

București 11 Decembrie, 1898.

Javier, vine ca să dea mai multe poște să
ngenunche la mormântul mântuitorului.

În mîntea și senină îi vede blînd, bun
și strălucitor. Să îngăduim să împreună
cu ea la altarul lui Ieșus și să ne rugăm
plăcînd slavă celui înmormîntat.

Portretul din pagina 95 reprezintă ima-
gina d-lui Petru Vulcan, despre care ne
rezervăm dreptul să spunem, că e om
cu noroc, căci pe lângă altele, mai e au-
torul a patru culese de opere, fii seî : Anibal
Traian, Scipione și Ovidiu, reinvierea
întregului popor român, cu toți generali
împărații și poeții lui, nu este așa ? De
acea am spus că are noroc și pace. E
în vîrstă de 31 ani.

Cererile de abonament luînd propor-
țiunii enorme, am fost nevoiți să retipărim
într'o nouă edițiune No. 1 și 2 al revistei
Ovidiu.

D-l Mihail Strajan, doctor în filosofie
și distinsul profesor de literatură, curs
superior, la liceul Carol I în Craiova, a
donat bibliotecii dobrogene, înființată de
Cercul literar *Ovidiu* din Constanța tóte
operile d-sale de literatură didactică.

Anunțăm cu plăcere colaborarea pro-
ximă la revista *Ovidiu* a acestei perso-
nalități distinse printre scriitorii noștri,
care onorează câmpul activității literare
de 30 și mai bine de ani.

În numărul viitor i vom schița bio-
grafia, analizînd tot de odată operile
d-sale de valoare.

Iar în semn de omagiu și recunoștiință
ce i datorăm noi aceștia din generația
tineră, ai cărui elevi suntem, i vom insera
în revista noastră portretul artistic executat la
Vucăre.

Ungeam aceluia sculptorului nostru i a-
săpăm arta noastră : *Lupta între două ta-
băre literare*, în care se oglindesc multe
adevăruri amare.

Ungeam aceluia sculptorului nostru i a-
săpăm arta noastră : *Lupta între două ta-
băre literare*, în care se oglindesc multe
adevăruri amare.

Ungeam aceluia sculptorului nostru i a-
săpăm arta noastră : *Lupta între două ta-
băre literare*, în care se oglindesc multe
adevăruri amare.

Ungeam aceluia sculptorului nostru i a-
săpăm arta noastră : *Lupta între două ta-
băre literare*, în care se oglindesc multe
adevăruri amare.

Ungeam aceluia sculptorului nostru i a-
săpăm arta noastră : *Lupta între două ta-
băre literare*, în care se oglindesc multe
adevăruri amare.

Spiru Haret (Ministrul Cultelor și ins-
trucțiunii publice).

I. L. Caragiale (om de litere).

Ion Calinderu (Membru al Academiei
române).

Lt. M. D. Ionescu (colaborator-fondator
al revistei «*Ovidiu*»).

Balș (inginer).

Ion Bănescu (profesor-Avocat) Con-
stanța.

Belcic (avocat) Constanța.

Vasile Urechia, (profesor universitar).

Mihail Strajanu Dr. în filosofie, pro-
fesor la liceul Carol I.

Iulius Zanne, (autorul operei premiate
de Academia română : *Proverbul român*).

Teodor Zadic.

Cap. Ionescu.

BIBLIOGRAFII

Distinsul nostru colaborator d-l Ră-
dulescu-Niger a dat la lumină una din
cele mai de seamă opere, care va îmbo-
găți literatura noastră națională. E vorba
de : «*Romanul Căzniciei*», apărut de
curînd în cuprins de 30 de côle de tipar.

În legătură cu acest roman, despre
care vom vorbi pe larg într'unul din
numerele revistei noastre, d-l Rădulescu-
Niger prepară alte două romane sub
titlul : *Victor Cosmin* și *A cui e vina?*
care vor forma primul ciclu.

Pentru moment putem să zicem numai
o vorbă despre Niger : că e un talent
mare și cel mai fecund scriitor ale cărui
producțiuni pot sta în fruntea operelor
literare din câte s'au scris la noi în țară.

Rădulescu-Niger e un muncitor aprig
pe ogorul literaturii noastre și noi nu
putem de cât să-i exprimăm sincera
noastră admirațiune.

Prîmim la redacție primul număr al
gingașei reviste macedonene *Pindul* pusă
sub direcția colaboratorului nostru d-l
Nuși Tulliu.

Revista conține admirabile articole
scrise în dialectul Macedo-român, atât
proză alésă, cât și versuri.

La această revistă va colabora cu multă
însuflețire și d-l Petru Vulcan.

În numărul de serbători cetim între
altale și *Furlii* : *Hoși*, prima dramă
scrisă în dialectul Macedo-român de d-l
Vulcan.

Urăm *Pindului* viață lungă și făgă-
duim a da pentru propășirea ei tot con-
curența noastră morală.

ABONAMENTELE LA REVISTA „OVIDIU”

Pe un an în țară	Lei 10.—	Pe 6 luni în străinătate	Lei 15.—
Pe un an în străinătate	» 15.—	Pe 3 luni în țară	» 5.—
Pe 6 luni în țară	» 5.—	Pe 3 luni în străinătate	» 10.—

Un număr Lei 1.—
Un număr vechi Bani 80

Pentru veri-ce fel de anunț inserat în revista «Ovidiu» în spațiu de 10 linii plătește 10 lei anticipativ. Pentru 3 luni 20 lei.

Rugăm pe onorații noștri cetitori, cari s'au pătruns de valoarea acestui ziar, să bine-voiască a înainta abonamentul pe adresa redacția revistei «Ovidiu», fiind cunoscute sacrificiile morale și facem pentru ridicarea nivelului de cultură în De

MAGAZIN DE INCREDERE

P. SAPIRE

Orologerie, Bijuterie și Orfevrie

CONSTANȚA

Strada Carol No. 11

Se găsește cadourî pentru anul nou de la 2—1000 lei bucata, cadourî pentru logodne, nunți și botezurî cu prețuri foarte moderate.

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA”

CONSTANȚA

Aducem la cunoștință merosei noastre clienți, că pentru anul nou am adus un bogat asortiment de Cărți de vizite pe cari le oferim cu cele mai frumoase tipuri de litere cu **2 lei și**

NOUA TIPOGRAFIE „AURORA”

CONSTANȚA

Strada Mircea Cel Mare No. 23

Efectuează ori-ce lucrare atîngătoare de arta tipografică

Ziare, Afise, Programe, Registre, Circulari, Bilete godna si botez, Facturi, Etichete, Diplome, Cărți de etc. cu caractere de litere din renumitele turnatorî Deberny & Giesecke din Leipsic (Germania).

Asemenea aducem la cunoștința Onor. Publice că am înființat Legătoria de Cărți și ne punem la dispoziția orî-cei cîșta branșă.